

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Številka: 06121-2/2023/5

Datum: 14. 6. 2023

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije, Stegne 7, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: agencija), na podlagi prvega odstavka 39. člena Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (Uradni list RS, št. 87/11, 84/15 in 204/21; v nadaljevanju: ZAvMS), v postopku inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem določb ZAvMS, izdaja zavezancu TV 3 d.o.o., Šmarska cesta 5, 6000 Koper - Capodistria (v nadaljevanju: zavezanec oziroma izdajatelj), kot izdajatelju televizijskega programa TV 3, ki ga po pooblaščenki Nini Bojović - odvetnica, Vodnikova ulica 2, 3000 Celje (v nadaljevanju: pooblaščenka zavezanca), zastopa direktor Sebastjan Vežnaver, po uradni dolžnosti, naslednjo

ODLOČBO

1. Zavezancu TV 3 d.o.o., Šmarska cesta 5, 6000 Koper - Capodistria, se kot ponudniku avdiovizualne medijske storitve TV 3 odreja, da preneha s spodbujanjem sovraštva do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola, in sicer tako da:
  - v roku **treh (3) dni** od vročitve te odločbe zagotovi, da bo ob vsakem morebitnem ponovnem predvajanju televizijske oddaje »Faktor, #784: Faktor profil: Urška Klakočar Zupančič«, 20. 10. 2022, 19:15:55–20:00:10, v celoti ali v delu ali kot del druge programske vsebine, bodisi v televizijskem programu TV 3 bodisi v drugem televizijskem programu, ali v primeru, ko je oddaja dostopna v katalogu avdiovizualne medijske storitve na zahtevo, ki je pod uredniško odgovornostjo ponudnika, ves čas in v vsakem trenutku predvajanja oddaje objavljeno jasno prepoznavno tekstovno obvestilo z vsebino: »V oddaji je bilo s strani Agencije za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije ugotovljeno spodbujanje sovraštva do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola.« V primeru, da zavezanec oddaje ne opremi z zgoraj navedenim obvestilom, mora zagotoviti, da zadevna oddaja ali njen del ne bo ponovno predvajan v televizijskem programu TV 3 oziroma drugem televizijskem programu ali dostopen v katalogu avdiovizualne medijske storitve na zahtevo, ki je pod uredniško odgovornostjo ponudnika,
  - in
  - v roku **tridesetih (30) dni** od vročitve te odločbe sprejme ustrezne ukrepe in druge aktivnosti po svoji presoji na podlagi lastnega internega dokumenta z naslovom »Smernice ravnanja za preprečitev spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti v televizijskem programu TV3«, z dne 5. 7. 2021, s katerim se je zavezanec med drugim zavezal tudi k preprečevanju

spodbujanja k spolni neenakopravnosti in izzivanja spolnega sovraštva v televizijskem programu TV 3. Po potrebi tudi revidira in ustrezno dopolni besedilo dokumenta.

2. Zavezanec mora najkasneje do izteka roka iz druge alineje prve točke izreka te odločbe obvestiti agencijo o odpravljenih nepravilnostih in sprejetih ukrepih v zvezi z izpolnitvijo obveznosti iz prve točke izreka te odločbe ter ji v ta namen:
  - K prvi alineji prve točke izreka te odločbe: Posredovati dokazila v obliki bodisi posnetka oddaje, ki je opremljena z zahtevanim obvestilom, bodisi izjave, da oddaja ali njen del ni in ne bo več dostopen v katerikoli njegovi avdiovizualni medijski storitvi;
  - K drugi alineji prve točke izreka te odločbe: Posredovati opis sprejetih ukrepov in drugih aktivnosti v skladu z internim dokumentom »Smernice ravnanja za preprečitev spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti v televizijskem programu TV3« ter morebitno dopolnitev besedila dokumenta.
3. Zahteva za povrnitev posebnih stroškov se zavrne. Priglašene posebne stroške postopka, v svojem delu, trpi zavezanec.

Obrazložitev:

Agencija, ki je na podlagi prvega odstavka 39. člena ZAvMS pristojna za izvajanje inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem določb ZAvMS, je zoper zavezanca kot izdajatelja televizijskega programa TV 3 (na dan 30. 5. 2023 v Razvidu medijev voden pod opravilno številko 1827, izdajatelj je imetnik dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti št. 38161-29/2022/1 z dne 10. 5. 2022), po uradni dolžnosti, vodila postopek inšpekcijskega nadzora zaradi domnevnega nespoštovanja določbe prve alineje 9. člena ZAvMS, v času, ko se je na televizijskem programu TV 3 predvajala televizijska oddaja z naslovom »*Faktor, #784: Faktor profil: Urška Klakočar Zupančič*«.

Prva alineja 9. člena ZAvMS določa, da je prek *audiovizualnih medijskih storitev* prepovedano spodbujati nasilje ali *sovraštvo* do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi *spola*, rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, pripadnosti narodnosti manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti, spolne usmerjenosti ali državljanstva. Citirani 9. člen sodi v poglavje splošnih določb ZAvMS, ki v svoji tretji alineji določa tudi, da je prek *audiovizualnih medijskih storitev* prepovedano *prizadeti spoštovanje človekovega dostojanstva*.

(1)

Agencija je na podlagi lastnih posnetkov televizijskega programa TV 3 opravila analizo oddaje *Faktor¹, #784: Faktor profil: Urška Klakočar Zupančič*, predvajane dne 20. 10. 2022, 19:15:55–20:00:10, in

---

¹ Agencija na tem mestu ugotavlja, da je bila zavezancu v zvezi s tozadevno programsko vsebino že izdana pravnomočna inšpekcijska odločba, št. 06121-2/2021/11 z dne 14. 6. 2021, zaradi ugotovljenega spodbujanja k rasni neenakopravnosti ter izzivanja rasnega sovraštva in nestrpnosti (prvi odstavek 9. člena ZAvMS; Uradni list RS, št. 87/11 in 84/15). Zavezanec je o sprejetih ukrepih za izvršitev odločbe agencijo obvestil z dopisom (voden pod opravilno št. 06121-2/2021/15 z dne 23. 7. 2021). Zavezanec je v ta namen sprejel tudi interni dokument z naslovom Smernice ravnanja za preprečitev spodbujanja

ugotovila, da gre v skladu s Splošnim aktom o metodologiji nadzorstva avdiovizualnih medijskih storitev, radijskih programov in platform za izmenjavo videov (Uradni list RS, št. 87/22; v nadaljevanju: Metodologija) za informativno televizijsko pogovorno oddajo². Za tovrstne oddaje je značilna obravnava za javnost aktualne tematike, tj. aktualnih dejstev v zvezi z najrazličnejšimi zadevami splošnega interesa. Gre torej za uredniško oblikovano vsebino pod uredniško odgovornostjo izdajatelja, ki v tokratni oddaji obravnava psihološki profil predstavnice politične oblasti, ob tem v manjšem delu tudi druge predstavnice politične oblasti oziroma *take, ki bi to lahko še postale*. Čeprav je oddaja kot taka naslovljena, tudi scenaristično zastavljena, kar izpričujejo tako predhodno pripravljena vprašanja voditelja, namenjena gostujočemu komentatorju, kot tudi druga slikovna gradiva, se vsebinsko precej širi, tj. tako s »profiliranjem« drugih predstavnic politične oblasti ženskega spola ter – ključno – se *komentarji* razširijo na celotno skupino predstavnic ženskega spola. In ravno na tem mestu pogovor med voditeljem in gostom zvrstno pogosto zaide tudi na področje izobraževalne vsebine, tj. v smislu izobraževanja s področja t. i. psihoanalize, golo vsebinsko gledano pa gre tudi za svojevrstno težnjo po podaji poduka gledalcem (kot bo to obširneje pojasnjeno v nadaljevanju); zvrstno vsebuje oddaja tudi elemente zabavne programske vsebine, žanrsko zabavne pogovorne oddaje, tj. vsebine, prvenstveno namenjene zabavi gledalca, predvsem na način lahkotnejše obravnave same teme, kot take tudi manj pomembne v smislu zagotavljanja obveščeniosti gledalca, ki je predpogoj za njegovo družbeno participacijo. Govor obeh subjektov (kot bo to razdelan v nadaljevanju) se tako namreč v znatni meri oddaljuje od obravnave za javnost aktualne tematike in s tem obveščanja javnosti o aktualnih dejstvih. Pravzaprav gre pogosto ravno nasprotno, za podajo izrazito subjektivnih mnenj in stališč gostujočega komentatorja³, ki ostajajo brez objektivnega prevpraševanja kot zrcaljenja njihove (strokovne) utemeljenosti (gre za pogovor voditelja in enega gosta, brez prisotnosti tretje osebe), niti jih voditelj ne poskuša objektivno uravnotežiti, pač pa (kot razdelano v nadaljevanju) afirmativno pritrjuje govoru gosta, kot tudi z vprašanji aktivno pripeva k širjenju očitane diskriminatornega govora gosta, s katerim je bila storjena domnevna kršitev. Poudarek na tem mestu je še posebej relevanten v luči, da se sicer sam voditelj vseskozi trudi dajati vtis, da gre za obravnavo za javnost pomembne teme, tj. (strokovnih) dejstev, ki služijo obveščanju javnosti⁴. V resnici pa s svojim izvajanjem vnaprej pripravljenih iztočnic in vprašanj, ki jih zastavlja gostu, bistveno pripomore in nenazadnje tudi sam prevzame ključno vlogo akterja – kot predstavnik medijev v tej funkciji nastopa kot tisti, ki ima moč – pri širjenju domnevno žaljivega, diskriminatornega in družbeno nesprejemljivega govora, ki kot tak spodbuja sovraštvo na podlagi spola. Agencija je na podlagi te bistvene premise in izhajajoč iz obsega domnevne kršitve, na osnovi slušno-vidne zaznave analizirala oddajo v luči domnevne kršitve določbe prve alineje 9. člena ZAvMS.

---

k neenakopravnosti in nestrpnosti v televizijskem programu TV3 (v nadaljevanju: Smernice ravnanja), v katerih je določil tudi ukrepe za preprečitev spodbujanja k spolni neenakopravnosti in izzivanja spolnega sovraštva (skladno s takrat veljavnim zgoraj citiranim besedilom ZAvMS) v televizijskem programu TV 3.

² Kot tako jo na svoji spletni strani označuje tudi zavezanec (<https://tv3m.si/oddaje/faktor/>, 14. 4. 2023).

³ Tudi slogan oddaje, prezentiran tudi v oddaji tu, se glasi »Resnica boli, komentarji še bolj« (19:18:49). Agencija sicer ne oporeka znanstveni vrednosti komentarja kot takega, a mora biti ta v tem primeru podan na način poglobljene analize, temelječe na obravnavi različnih nasprotujočih si izhodišč, ki so z močjo argumenta zavržena oziroma potrjena. Takšen način obravnave teme v oddaji ni prisoten, empirična dejstva za tovrstne komentarje izrazito posplošene in izven vsakega konteksta podane trditve pa z ničemer izkazana.

⁴ Ključni javni interes na področju medijev je pravica javnosti do obveščeniosti (tako tudi v prvem odstavku 4. člena Zakon o medijih (Uradni list RS, št. 110/06-UPB1, z vsemi nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami; v nadaljevanju: ZMed)).

Predmet tega inšpekcijskega nadzora predstavlja celotna oddaja *Faktor*, #784: *Faktor profil: Urška Klakočar Zupančič*,⁵ tj. vsakokratni govor (konkretno sekvence glej dalje) novinarja oziroma voditelja ter gostujočega komentatorja, ki temelji na neenakopravni obravnavi spolov (izven znanstvenega konteksta, ker tu, kot to pravilno izpričuje v svoji izjavi, pridobljeni tekom postopka, tudi zavezanec, ne gre za oddajo, ki bi bila namenjena obravnavi odnosov med ženskim in moškim spolom) in vsebuje elemente razčlovečenja, tj. prizadetja spoštovanja človekovega dostojanstva, s katerim govorca med drugim izvršita očitani akt spodbujanja sovraštva do *skupine oseb* ali člana take skupine na podlagi spola. Za dokazovanje tovrstnega namena zavezanca je poleg dejstva, da gre za širjenje izrazito diskriminatorne ideje na podlagi osebne okoliščine spola, ključna tudi ugotovitev, da je takšen govor ne samo izhajal iz diskriminatornih izhodišč, pač pa je z uporabo izrazito zaznamovanih, tj. žaljivih in dehumanizirajočih, besed kršil načelo spoštovanja človekovega dostojanstva – s tem pa sta govorca eklatantno izkazala tudi očitano sovraštvo do obravnavane skupine oseb ali člana take skupine na podlagi osebne okoliščine spola. Agencija za namen jasnosti postopka pojasnjuje, da tu pojem človekovega dostojanstva⁶ razume v smislu temeljne človekove pravice, tj. osebe oziroma skupine oseb z istovrstnimi prirojenimi značilnostmi, na podlagi katere je vsak človek pripoznan kot bitje z neodtujljivo vrednostjo, ki izhaja iz golega dejstva, da je človek. Gre torej za temeljno vrednoto, ki izhaja iz prepričanja o posameznikovi vrednosti kot človeka, na kateri temeljita omejitve pravnih posegov v njegovo življenje in določitev tistih zahtev, ki jih ima posameznik do soljudi in družbe.⁷ Človekovo dostojanstvo kot tako torej predstavlja temelj celotne plejade iz njega izhajajočih človekovih pravic – torej tudi enakopravne, nediskriminatorne in nežaljive obravnave, ne glede na osebno okoliščino spola. Povedano drugače, človek ima neodtujljivo pravico do spoštovanja svojega človeškega dostojanstva, ne glede na to, kateremu spolu pripada in na koncu tudi ne glede na to, katero družbeno funkcijo opravlja. Njegovo absolutno priznavanje je namreč podlaga za niz medsebojno povezanih vrednot, kakor so svoboda, enakost in toleranca.⁸ Zaradi njegove pomembnosti, tudi za spoštovanje standardov vsake demokratične družbe, tudi samo zakonsko besedilo ZAVMS med svojimi splošnimi določbami ponudnikom avdiovizualnih medijskih storitev, med njimi torej tudi televizijskim izdajateljem, veleva, da ni dovoljeno prizadeti človekovega dostojanstva.

Spodbujanje sovraštva do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola – tj. predstavnic ženskega spola, agencija dokazuje tudi skozi domnevno nespoštovanje človekovega dostojanstva, kot bo to podrobno, na dokazni osnovi treh elementov, razdelano v nadaljevanju. Celotna oddaja je scenarijsko zasnovana na način širjenja različnih negativnih govornih identifikatorjev, ki se povezujejo z ženskim spolom in vzbujajo močna čustva nenaklonjenosti, tudi sovražnih občutij do žensk. Tako oddaja že za samo vsebinsko izhodišče postavi obravnavo »fenomena« ženske, za katero je potrebno poiskati »zdravilo«. Agencija na tem mestu izrecno poudarja, da za namen postopka sama identiteta ni relevantna. Sama oddaja se namreč – kot ključno – dotika tudi drugih predstavnic

⁵ V nadaljevanju sklic oddaja kot tu.

⁶ V mislih imamo t. i. izvorno dostojanstvo, ki ga viri opredeljujejo kot prvo dimenzijo človekovega dostojanstva, ki implicira spoštovanja vreden status človeka oziroma status človekove absolutne notranje vrednosti. Označuje dimenzijo človekovega dostojanstva, ki človeku pripada zgolj na podlagi dejstva, da ga umeščamo v skupino bitij človeške vrste. Izvira iz človekovega narave kot takšne in človeška bitja razlikuje od pripadnikov drugih vrst. Pomeni torej neke vrste element, ki je v neločljivi povezanosti s človekom in ki je kot takšen univerzalen. Ker so vsi ljudje obdarjeni z izvornim dostojanstvom, že zato, ker so človeška bitja, je izvorno dostojanstvo bistvo človeka. (<https://www.teof.uni-lj.si/uploads/File/BV/BV2018/01/Kleindienst.pdf>)

⁷ Vir: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/slovarji/pravni/iskalnik?iztocnica=%C4%8Dlov%C3%A9kovo%20dostoj%C3%A1nstvo>.

⁸ Vir: <https://www.teof.uni-lj.si/uploads/File/BV/BV2018/01/Kleindienst.pdf>.

ženskega spola, v znatno nezanemarljivem deležu pa se širi na skupino oseb ženskega spola nasploh (glej dalje podčrtano besedilo navedenih primerov govora), kar predstavlja bistveno okoliščino za postopek tu. Dejstvo, da se utegne ponižano, prizadeto in osovraženo počutiti tudi vsaka gledalka, ki se prepozna v opisanih lastnostih, ki so obravnavane izrazito odklonilno in sovražno, da takšno neenakopravno dojetje žensk utegne vplivati na njeno družbeno samoizpolnitev in priznavanje pravic, je nesporno dokazno breme za problematičnost razširjanja takšnega govora. Gre torej za presumpcijo, da je ženska – v nadaljevanju z jasno zastavljeno premiso, da je tovrstna *skupina žensk* – bolna in potrebuje zdravljenje. Slovar slovenskega knjižnega jezika (v nadaljevanju: SSKJ) namreč »zdravilo« definira kot prav to, snov, ki v določeni količini in na določen način preprečuje, zdravi bolezen. Nadalje, voditelj vseskozi usmerja pogovor s komentatorjem v smeri utrjevanja prepričanja o *problematicnosti (takšnih) žensk (ki so ženske)*, na način afirmacije tudi vseskozi pritrjuje gostu in njegovim stališčem. Gostujoči komentator skozi celotno oddajo razvija tezo o superiornosti moškega spola, z izredno žaljivo, diskriminatorno tezo do obravnavanih žensk, s prenosom značilnosti na celotno populacijo žensk, ki – pomembno – sodijo v skupino, ki jo sam obravnava na izrazito diskriminatorno in sovražno način.⁹ Diskurz je stopnjevan do te mere, da eskalira do obravnave strahu pred – *zdaj kakršnimikoli že* – predstavnicami ženskega spola na vodilnih političnih položajih. Takšen odnos pa krepi sovražna občutja do žensk v družbi, to je tako skupine tistih, ki ne ustrezajo podobi ženske, kot jo to odobravata govorca, kot tudi vseh žensk, tj. manjvrednih, manj sposobnih in predvsem neenakih moškemu spolu – zato pa hlepeč in posledično ravnajoč v smeri dosega manka, ki izhaja iz osebne okoliščine spola.

(2)

V tem kontekstu bo v nadaljevanju razdelan naslednji govor¹⁰ voditelja in gostujočega komentatorja, katerega samostojno in kumulativno učinkovanje, tj. z vidika njegovega namena, vsebine in konteksta, predstavlja kršitev prve alineje 9. člena ZAVMS:

a) Govor, ki ga bremeni spodbujanje sovraštva do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola – na način diskriminacije¹¹:

---

⁹ Agencija zgolj ob robu, ker ni predmet same obravnave tu, kot tako pa tudi nerelevantno, opozarja na očitno protislovnost gosta, ki istočasno »obožuje ženske« (kot recimo 19:49:39) in spodbuja sovražna občutja do tistih *drugih žensk*, ki očitno ne ustrezajo njegovi – edino pravi – podobi ženske, kakršna naj bi ta bila in kakršna naj bi bila njena vloga v družbi.

¹⁰ Agencija tu navaja daljše izseke govorov obeh subjektov, ki v celem, kot navedeni, sami po sebi nujno še ne predstavljajo kršitve. Učinkujejo pa kumulativno, predvsem upoštevajoč kontekst širjenja takšnega govora in v funkciji podpore posameznim segmentom govora obeh govorcev (v besedilu ustrezno odebeljeni), ki predstavljajo akt spodbujanja sovraštva do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola. V celoti oziroma njihovi deli pa bodo kot del argumentacije znotraj posameznega konteksta uporabljeni v besedilu dalje.

¹¹ Zakonsko zahtevo, kot jo določa prva alineja 9. člena ZAVMS, je treba razumeti v skladu z 21. členom Listine evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina EU o temeljnih pravicah; dostopno: <http://fra.europa.eu/si/eu-charter/article/21-prepoved-diskriminacije>), ki sodi pod poglavje z naslovom *Enakost* in v tem členu prepoveduje diskriminacijo. Tam v prvem odstavku določa: Prepovedana je vsakršna *diskriminacija na podlagi spola*, rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, pripadnosti narodnosti manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti. Dodatno k temu še, da je nujno treba ločiti kaznovalni in kazenski pregon sovražnega in diskriminatornega govora. Agencija tako na podlagi svojih pristojnosti, ki izvirajo iz 9. člena ZAVMS, ter skladno s svojimi pooblastili izvaja inšpekcijski nadzor v smislu ugotavljanja storitve kršitve spodbujanja nasilja in sovraštva (prva alineja tam), tj. kršitev, prvenstveno povezanih z diskriminatorno motivacijo kršiteljev – agencija v tem smislu kot regulator štiti uporabnike avdiovizualnih medijskih storitev. Medtem ko je

Gostujoči komentator:

Moralno razsodnost je treba vsakemu politiku preverit', ženskam pa še kaj več, ne. (19:23:23)

Vidiš, to je ta smrtonosni feminizem, na katerega jaz opozarjam [...] to ne vodi nikamor [...] Te ženske so tako zbegane, ker nimajo jajc, te testosteronske odločnosti, da so pripravljene poslušati svetovalce [...] ženska kot preplašena upa poslušati moške svetovalce. (19:56:30)

[T]reba je pa to posvariti bodoče rodove nekih vsečnih frčafel, mislim, frčafel al' pa smrkelj. (19:54:37)

[I]n ona daje kariero pred materinstvo, ne, za nameček se pa še loči. Hlepi po neki karieri, pa dva majhna otroka ima. (19:45:22)

Moški v teh težkih časih je vendarle bolj odločen. (19:20:30)

Voditelj:

Ampak zdaj, če tako pogledava, Roman, **Lucija Tacer, Urška Klakočar Zupančič, ne, grozi nam v narekovajih še Nataša Pirc Musar na funkciji predsednice države. Lahko prenese Slovenija Urško Klakočar Zupančič na drugi najpomembnejši politični funkciji v državi po Ustavi in Natašo Pirc Musar na najpomembnejši politični funkciji v državi po Ustavi istočasno?** (19:56:07)

b) Govor, ki ga bremeni spodbujanje sovraštva do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola – na način nespoštovanja človekovega dostojanstva, dehumanizacije človeka, tj. ženskega spola¹²:

Gostujoči komentator:

Boš pa ti nas ubogala [...] boš krotka in boš vodila politiko, ki ti jo bomo mi diktirali. (19:20:05)

Mal' deluje kot taka mogočna kastratorka. Tud' dost obilna je [...] ne vem, kako jo bojo, kako jo bojo kontroliral. (19:21:00)

[K]ot tista podivjana kobila, ki je ne moreš osedlati, k tok rita, da, da je noben jezdec ne ukroti. (19:23:25)

Tale se pa zelo podivjano obnaša [...] nič se ji ne da dopovedati, gre po svoje, nihče ni nad njo. (19:23:23)

Ko bo zobe pokazala. (19:24:36)

---

sam kazenski pregon rezerviran za najbolj odklonski in zavržni pojav sovražnega govora, ki je opredeljen kot kaznivo dejanje, to skrajno sredstvo za sankcioniranje storilcev pa ureja Kazenski zakonik (Uradni list RS, št. 50/12–uradno prečiščeno besedilo, 6/16–popr., 54/15, 38/16, 27/17, 23/20, 91/20, 95/21, 186/21, 105/22–ZZNŠPP in 16/23). (<https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-57B7OFUP/c672704e-d056-4ff9-933d-530d4170ef10/PDF>)

¹² Agencija bo akt spodbujanja sovraštva skozi ta vidik v nadaljevanju dokazovala s pomočjo treh elementov obravnave ženskega spola: (spolni) objekt, zunanost in živalske prispodobе.

[K]amor se jo bo odložilo do krotkosti. (19:24:47)

[V]saka normalna ženska, se prav' feminilna ženska, pa tudi aseksualke nimajo nikol' rdečih štiklov, ne, vedo, da je to simptom seksualnosti, ženske pohote [...] kadar se grejo nastavljat' moškim, če želi pokazati svojo pohoto, bo dala veliko rdeče barve na sebe, sploh rdeče štikle, potem rdeče nohte, pa ustnice bodo rdeče, mogoče še kak uhanček viseč, mogoče kakšna ogrlica z neoplojenimi jajčeci [...]. Zdaj, če je pa kak piercing [...] to ma pač zopet neko perverzno simbolno strukturo, piercing, zlo majhen biserček al' pa tam neka kovina v predelu luknje je simbol klitorisa. (19:25:00)

[P]olitičarka, načeloma so političarke [...] zgubijo svojo seksualno kariero, ne, ker imajo moč in oblast in moški, ki ima moč in oblast, lahko v seksualnem smislu postane omamen, ženska pa zgubi, ko dobi moč in oblast, seksualne ponudbe [...] Ona napada moška srca s tistimi dekolteji, da ne govorim pač o tetovažah, ne. (19:27:18)

Če ženska razlaga svoje osebne težave, posebej te zakonske, ločitev recimo, to med vrsticami nezavedno sporoča, da je, kako naj rečem, available, na voljo [...] in potem sporoča, nezavedno sporoča podatke, ki dajo recimo moškim misliti, da ta ženska je pa na voljo, ker je nepreskrbljena, v smislu organa, ki njej na telesu manjka, ne, to je ta nepreskrbljenost [...] da pač nima moškega, ki bi jo zadovoljil [...] to za vsako žensko velja. (19:35:49)

[Ž]enska, ki se takole lepotiči oziroma narcistično, telesno narcistično izpostavlja, bi rekel, da buhti od pohote, ne. Ona se tam nastavlja kot seksualni objekt in pričakuje, da si jo bojo moški želeli, ne [...] Namesto, da bi uslišala svojo intuicijo, kaj zdaj jaz tam počnem, bi morala, joj, če bom to pa to naredila, se bom nudila moškim kot seksualni objekt. Imela je rdeče štikle, ki so zopet simptom želje po organu, ki njej na telesu manjka. Mislim, kaže, ne bom rekel gola ramena, roke, pomanjkljivo je napravljena [...] če to nosi blondinka, ne, blondnost je radikalno nasprotje neke črne kosmatosti, ne [...] Ona bi mogla asketsko, aseksualno, mogoče celo v hlačih it' čez to preprogo, najbolje da v nekem spremstvu. (19:39:29)

[B]la je, kot da bi ji prihajalo [...] je dihala, kot da bi orgazem doživljala. (19:41:45)

[K]o pa odpre usta, to se pa, bi rekel, se bori kot T-rex, to je un tiranozaver, mesojed, ne [...] To se bo spustila s ketne. (19:46:02)

[N]aj jo proba taprvo normalizirati, ukrotiti, osedlati. (19:46:17)

Voditelj:

[N]e samo z obnašanjem, tudi s svojo podobo, z oblačili rada opozori na sebe, ne. Vemo, da je uvedla to neko, kako bi rekel, modo, ne, teh pač nekih rdečih, živo rdečih čevljev, rdečih salonarjev, ne [...] Kaj pomenijo takšni rdeči salonarji pri predsednici Državnega zbora? (19:24:52)

Agencija je celotno dispozicijo oddaje in zgoraj navedeni govor glede na sam kontekst razširjanja presojala v luči prve alineje 9. člena ZAVMS, akt spodbujanja sovraštva in diskriminacije na podlagi spola pa dokazovala tudi na osnovi nespoštovanja človekovega dostojanstva. Agencija je tako tehtala, ali sta voditelj (tudi kot urednik oddaje, in torej odgovorna oseba pri zavezancu za pripravo scenarija)

in gostujoči komentator pri njegovem širjenju prek avdiovizualne medijske storitve spodbujala sovraštvo na podlagi osebne okoliščine spola. Ali sta z namerno in zavestno izbiro besed ter njihovo postavitvijo v posamezne pomenske in stvarne kontekste, temelječ na ne dovolj utemeljenih, tudi neutemeljenih in subjektivnih teorijah, predsodkih in stereotipih, kršila pravico človeka–ženske oziroma skupine ljudi–žensk, biti – enakopraven – človek. Naslanjajoč se na stereotipne predstave, je takšen govor razširjal subjektivna mnenja oziroma prepričanja o posameznih družbenih skupinah, ki temeljijo na posploševanju in ne morejo veljati za vsakega posameznika. V primeru govora, ki temelji na predsodkih, kot vrsti stereotipa, pa je v tem primeru šlo za razširjanje lastnih ocen in sodb, ki pomenijo izključevanje osebe ali skupine napram drugi osebi ali skupini.¹³ Teza, ki jo agencija uvodoma zastavlja, pa izhaja ravno iz tega – dopustitev tu obravnavanega subjektivnega govora, *žaljivega, diskriminatornega in z elementi razčlovečenja*, širi sovraštvo do predstavnic ženskega spola in njihove enakopravne obravnave, ne glede na osebno okoliščino spola. Agencija bo v nadaljevanju podala argumente k vsem trem navedenim okoliščinam govora, a na tem mestu kot ključno breme dokazovanja akta spodbujanja sovraštva (ob neenakopravni obravnavi) vseeno izpostavlja samo razčlovečenje skupine oseb oziroma člana take skupine.¹⁴ Govorca sta namreč z zavestno izbiro odvečnih, močno zaznamovanih in dehumanizirajočih besed izkazala namen spodbujanja sovraštva do obravnavane skupine ljudi – žensk, ki *so ženske*. Način, na katerega je bil govor izvajan, namreč grobo izrabi posamezne predstavnice ženskega spola, tako da njihove prirojene (v tem smislu tudi tiste neprirojene, ki so znotraj nekega družbenega konteksta vezane na spol, npr. obleka, (modni) dodatki) okoliščine spola poveže s skupino, ki ji pripadajo ter jim pripiše zanj značilne lastnosti. Človek–ženska je obravnavana izključno kot 1. (*spolni*) objekt, 2. dehumanizirana z uporabo *živalskih prispodob* in 3. zreducirana na svojo *zunanjo podobo* kot ključnim, če ne edinim označevalcem njene človeškosti. Ob vseh treh označevalcih, ki bodo podrobneje razdelani in primeroma eksponirani v nadaljevanju, agencija tako govor voditelja in gostujočega komentatorja prepozna kot izrazito žaljiv in diskriminatoren na podlagi spola. Govor pa stopnjevan do zaključka, ko se ženske prepozna kot potencialno grožnjo družbi. Nenazadnje pa temelje za tovrstno presumpcijo postavi že sama rdeča nit oddaje, ko implicira, da bi bilo treba za »takšne« ženske – zaradi posedovanja prirojenih značilnosti, ki izvirajo iz spolne predispozicije – poiskati zdravilo. Govorca sicer s svojim izvajanjem večkrat nakažeta, da utegne »zdraviti« kar sama oddaja, ki naj kot taka obvelja tudi kot »svarilo bodočim rodovom nekih všečnih frčafel al' pa smrkelj«, ki naj bi zaradi svoje osebne okoliščine spola ne bile družbeno zaželene (kot komentator). Kot bistveno okoliščino pa velja upoštevati tudi dejstvo, da je bil takšen govor razširjan prek medija kot ključnega soustvarjalca družbenih kontekstov in posameznikovega dojemanja sveta. Zakonski znaki govora, ki predstavljajo domnevno kršitev prve alineje 9. člena ZAVMS, bodo podrobno razdelani v nadaljevanju.

(3)

Agencija je zaradi ugotovitve vseh relevantnih dejstev in okoliščin zavezanca z dokumentom, naslovljenim Obvestilo o začetku postopka inšpekcijskega nadzora in poziv k izjasnitvi, št. 06121-2/2023/3 z dne 20. 4. 2023 (v nadaljevanju: poziv), obvestila o začetku inšpekcijskega nadzora in ga seznanila z vsemi dejstvi in okoliščinami ugotovljenih nepravilnosti oziroma kršitev ter predložila

¹³ Vir: <https://rm.coe.int/168065dac7>.

¹⁴ Agencija v kontekstu dokazovanja spodbujanja sovraštva s tem obenem poudarja tudi pravico posameznika do drugačnega mnenja, ki pa nikakor seveda ne more in ne sme posegati v pravico posameznika do nediskriminatorne obravnave.

ustrezne dokaze. Zavezanec je bil pozvan, da v roku poda pisno izjavo v zvezi s predmetom nadzora. Poziv je bil zavezancu vročen 21. 4. 2023. Posamezne relevantne in utemeljene navedbe zavezanca (po pooblaščenki; pooblastilo priloženo izjavi) iz pravočasno podane izjave (vodena pod opravilno št. 06121-2/2023/4 z dne 8. 5. 2023; v nadaljevanju: izjava) bodo predmet obravnave v nadaljevanju, smiselno upoštevane oziroma zavržene kot del končne odločitve agencije.

Na tem mestu agencija izrecno poudarja, da so posamezne navedbe zavezanca neutemeljene in v nekaterih primerih za postopek nerelevantne. V znatni meri prejudicirajo namen agencije, pogosto tudi z izkazanim namenom diskreditirati agencijo kot organ, pristojen za nadzor nad zadevnim področjem. Zdi se, da navedbe zavezanca izhajajo tudi iz nerazumevanja določb materialne zakonodaje in sploh v znatni meri neupoštevajoč vse predhodno obrazloženo v pozivu agencije. Predvsem pomembno za razumevanje celotnega konteksta tukajšnjega primera pa agencija izpostavlja tudi zavezančevo odvrčanje pozornosti od ključnih dokaznih bremen, ki jih v pozivu natančno pojasni agencija, zavezanec pa jih v svoji izjavi bodisi v celem spregleda bodisi jim oponira z vidika enačenja sicer v celem legitimne pravice do podaje kritike predstavnikov (politične) oblasti z na drugi strani neobstoječo pravico do spodbujanja sovraštva na podlagi spola, kot to določa ZAVMS. Pri tem zavezanec spregleda vsa tista, v pozivu predočena dokazna bremena, ki so ključna za končno odločitev agencije v zadevi. V svoji izjavi, predvsem v delu dokazovanja strokovne podstat (v postopku tu sicer kot nepomembno), pojasnjevanja izbranih jezikovnih figur, in torej skoraj nekakšne večpomenskosti govora, vsekakor pa z namenom zmanjševanja pomena govora samega, v celoti zanemari kontekst, v katerem je potekal diskurz, kot nenazadnje tudi izredno močno dokazno breme uporabe množinske samostalniške oblike (kriterij presoje: vsebina govora) in treh elementov obravnave ženskega spola (kriterij presoje: namen govora), kot bo to pojasnjeno v nadaljevanju. Prav tako pa v celoti zanemari tudi kontekst, kot enega izmed kriterijev tristopenjskega presojevalnega testa, s pomočjo katerega je agencija presojala v postopku tu obravnavani govor, v smislu komunikacijskega kanala, prek katerega je bil takšen govor razširjan, tj. medija in njegovega vpliva na družbene procese ter s tem povezane odgovornosti. V zvezi z vsem navedenim se zavezanec ne izjavi.

Agencija tako iz zavezančeve izjave ugotavlja, da zavezanec v celoti zavrača ugotovitve agencije, njeno vodenje inšpekcijskega postopka pa razume kot poseg v svobodo govora oziroma »utišanje drugače mislečih«. Pri čemer v celoti spregleda vse obrazložitve agencije (kot to v nadaljevanju), temelječe na izhodišču, da nasprotje sovražnega govora ni svoboda govora, pač pa nesovražni govor – to je govor, ki ne spodbuja sovraštva na podlagi spola, kot to določa prva alineja 9. člena ZAVMS. Povedano drugače, sicer povsem legitimna kritika ni enaka razširjanju diskriminatornega in žaljivega govora, temelječega na osebni okoliščini spola. Posledično se zavezanec do tristopenjskega presojevalnega testa agencije kot takega tudi ne opredeli. Tako v izjavi, podobno kot to voditelj v sami oddaji, zagovarja govor gostujočega komentatorja in ga razlaga v kontekstu premočrtne znanstvene teorije, ki pa za postopek tu ni relevantna. Agencija se tako ne opredeljuje do znanstvenih izhodišč, na osnovi katerih naj bi svoj govor razvijal gostujoči komentator, kot primere kršitev namreč agencija obravnava zgolj tiste sekvence govora, ki so bile podane na način izrazitega spodbujanja sovraštva na podlagi spola, tj. na način posploševanja, ki vsem predstavnicam ženskega spola zaradi te njihove osebne okoliščine pripisuje določene, izrazito manjvredne in nezaželene lastnosti ter jih na ta način diskriminira v odnosu do drugega spola oziroma preostale družbe. Pri tem takšen govor nima nobene zveze s sicer legitimno pravico posameznika do kritike oblasti, kot to, spregledujoč bistvo tu očitane kršitve, želi predstaviti zavezanec. Nevzdržno je stališče zavezanca, ki zagovarja

svojo pravico do svobodnega izražanja na način, da izvajanje le-te pomeni, da mora skupina oseb ali član take skupine na drugi strani trpeti neenakopravno, diskriminatorno obravnavo izključno zaradi svoje osebne okoliščine (»te ženske so tako zbegane«; »[...] preverit', ženskam pa še kaj več«; »[T]reba je pa to posvariti bodoče rodove nekih všečnih frčafel«). Ob tem dodatno uporabljajoč močno zaznamovan in žaljiv govor (»podivjana kobila«, »kastratorka«, »normalna ženska«). Uveljavljanje pravice do svobodnega izražanja namreč ne sme biti uperjeno v uničenje pravic in svoboščin drugih, vključno s pravico do nediskriminacije. Kako točno naj bi torej pri tovrstnem razširjanju govora, tako z vidika same vsebine kot prvenstveno tudi samega načina, šlo za kritiko politične oblasti (in torej kritično motrenje samega dela njenih predstavnikov), pravico, v katero naj bi agencija posegla, zavezanec niti ne pojasni. Tovrstni diskurz predstavlja tako v celoti odvečen in nedovoljen maneuver, ki ne upošteva več druge namene, ki v postopku pred agencijo niso relevantni, sam po sebi izkazuje namen spodbujanja sovraštva. Tovrstnega govora ni mogoče razumeti drugače, kot govora, ki neposredno spodbuja sovraštvo na podlagi spola. Takšen diskriminatorni govor pa ne predstavlja obravnave teme na »kritičen način«, pač pa neosnovano in nedopustno diskriminacijo na podlagi spola, ki je – ne glede na to, da gre za oddajo pod sloganom »resnica boli, komentarji še bolj« – skladno z veljavno materialno zakonodajo prepovedana. Takšen govor, ki zanika pravico do enakosti, tj. do nediskriminatorne obravnave, ni dopusten tudi na podlagi Listine EU o temeljnih pravicah (kot tam). Na slednjo se sicer v svoji izjavi sklicuje tudi sam zavezanec, in sicer na tisti njen del, ki govori o pravici do svobodnega izražanja. To pa več kot očitno razume mimo njenega drugega, zgoraj navedenega 21. člena.

Nadalje, agencija, tudi na podlagi vsega zgoraj navedenega, v celem zavrača procesna predloga zavezanca, in sicer tako predlog sklica ustne obravnave z zaslišanjem voditelja in gostujočega komentatorja kot predlog postavitve izvedenca psihoanalize oziroma lingvistične stroke. V skladu s prvim odstavkom 154. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06-UPB2, z vsemi nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami; v nadaljevanju: ZUP) uradna oseba razpiše ustno obravnavo, kadar je to potrebno za razjasnitev stvari. Skladno s prvim odstavkom 165. členom ZUP uradna oseba, ki vodi postopek, odloči tudi, ali je treba kakšno dejstvo dokazovati ali ne, in sicer glede na to, ali utegne to dejstvo vplivati na odločitev v zadevi, pri čemer velja, da dejstev, ki so splošno znana, ni treba dokazovati. Cilj ustne obravnave je torej razjasnitev merodajnih dejstev, tj. takšnih, ki bi utegnili vplivati na končno odločitev v zadevi. Agencija ugotavlja, da zavezanec ne poda niti ne izkaže nobenega konkretnega razloga, s kakšnim namenom in kaj bi bilo treba z zaslišanjem predlaganih oseb še ugotoviti na ustni obravnavi, potem ko je bila zavezancu dana možnost izjaviti se in je ta izjavo tudi podal. Kot očitno izhaja iz nje, pa je svoje mnenje k v pozivu ugotovljenemu dejanskemu stanju neposredno podala vsaj ena izmed za zaslihanje predlaganih oseb, tj. gostujoči komentator (druga oseba je voditelj in urednik oddaje, tj. oseba, ki je v delovnem razmerju z zavezancem, in je kot taka imela možnost izjaviti se). Dalje, agencija in njena ustrezno strokovno usposobljena pooblaščenca uradna oseba je na podlagi ZAvMS pristojna za izvajanje inšpekcijskega nadzora nad zakonsko določbo, ki je predmet postopka tu, zato kategorično zavrača zavezančev očitek o strokovni neusposobljenosti. Vseeno agencija na tem mestu še pojasnjuje, da, poleg usposobljenosti za vodenje nadzora nad predvajanimi programskimi vsebinami v avdiovizualnih medijskih storitvah, med ustrezne kvalifikacije za vodenje postopka tu sodijo kvečjemu vsebine o človekovih pravicah in etiki, ki uradni osebi omogočajo prepoznavanje, razumevanje in pravilno odzivanje na primere takšnega govora, ki spodbuja sovraštvo. Pri tem ne gre za znanja s specifičnega področja znanstvene teorije, kot to zavezanec, s čimer neupravičeno in neutemeljeno širi predmet

postopka, ko iz tega razloga predlaga postavitve izvedenca ustrezne stroke, saj predmet postopka ni obravnava znanstvenih teorij, kar je agencija že pojasnila v samem pozivu. Cilj ustne obravnave je razjasnitev merodajnih dejstev, tj. takšnih, ki so predmet postopka, in nikakor ne razprava o legitimnosti posamezne znanstvene teorije. Navajanje takšnih, za postopek nerelevantnih dejstev, ne bi v ničemer prispevalo k razjasnitvi stvari (niti, ponovno, »znanstveno-teoretski traktati« niso predmet postopka, kot to napačno zavezanec), kot tudi k uspehu zavezanca v postopku. Zakonska norma, ki prepoveduje spodbujanje sovraštva na podlagi spola, je jasna in določna ter ne more biti izhodišče iskanju »prave« teorije, kot to s procesnim predlogom želi doseči zavezanec. Njen namen je izključno v zagotavljanju enakopravne in nediskriminatorne obravnave vsem pripadnikom družbe pri njihovi obravnavi v avdiovizualni medijski storitvi. Agencija namen spodbujanja sovraštva dokazuje v nadaljevanju te obrazložitve, predvsem na osnovi zavezančevega namerno in zavestno izbranega izvedbenega dejanja, tj. predvsem z izbranim načinom govora in uporabo močno zaznamovanega, žaljivega besedišča, s čimer je spodbujal sovraštvo na podlagi spola. Do večine s strani agencije predočenih sekvenc govora, ki so predmet postopka, se zavezanec sploh ne opredeli, in torej tako ne izjavi. Tudi postavitve izvedenca lingvistične stroke ne bi v ničemer prispevala k dodatni razjasnitvi ugotovljenega dejanskega stanja, saj je bilo to v celoti ugotovljeno, s strani zavezanca pa v izjavi v znatno pretežnem delu spregledano. Pri čemer je potrebno posebej izpostaviti, kot bo to natančno pojasnjeno v nadaljevanju, da je bila raba metafor, kot to v izjavi na enem mestu izpostavi zavezanec, zgolj eden izmed elementov dokazovanja spodbujanja sovraštva in pogosto uporabljene jezikovne figure niti niso nosile pomena same po sebi, pač pa je bil to kontekst, natančneje, del povedi, pred ali po določeni metafori, prispodobi ali drugi primerjavi. Sam, v zadevi nujno upoštevajoči kontekst, tudi dodatno negira predlog zavezanca po postavitvi te vrste izvedenca, saj je ob sami rabi jezikovnih figur nujno treba upoštevati in tehtati tudi sam namen in vsebino takšnega govora, tj. dveh kriterijev presojevalnega testa (plastično ponazorjeno: »(podivjana kobilica), ki je ne moreš osedlati, k tok rita, da, da je noben jezdec ne ukroti«), ki pa bistveno presegata kakršnokoli specifično strokovno znanje posameznega jezikovnega fenomena, in bi torej takšno znanje v ničemer ne doprineslo k razjasnitvi stvari v postopku tu. Nenazadnje pa pri vsej stvari ni nezanimljivo niti dejstvo, da agencija postopek vodi na podlagi konkretne avdiovizualne vsebine, ki je bila predvajana v televizijskem programu, in jo presoja tudi z vidika, kako bi takšno predvajano vsebino utegnil razumeti gledalec – brez morebitnih lingvističnih ali drugih strokovnih, psihoanalitičnih znanj. Gledalec oddaje Faktor je namreč »laik« in zanj, kot to – pomembno – prizna tudi sam zavezanec, utegne takšna, v oddaji razširjana vsebina »zveneti žaljivo«. Dodatno, kot to prav tako pravilno ugotavlja zavezanec, v oddaji, ki je predmet tega postopka, »vloga oziroma položaj žensk v družbi oziroma odnosi med spoloma nasploh sploh niso bili tema.« Ker pa je bila oddaja vseeno predvajana na način, na kakršnega je bila, in, kot bo to podrobneje razdelano v nadaljevanju, je sam voditelj prvenstveno dopustil, kot tudi spodbujal in omogočil, širjenje takšnega govora, ki je spodbujal sovraštvo na podlagi spola, za postopek sama kasnejša obravnava »pravilnosti« oziroma »nepravilnosti« znanstvene teorije niti ne more biti relevantna. Agencija na podlagi vsega navedenega tako v celoti zavrača oba zavezančeva procesna predloga, saj noben izmed njiju v ničemer ne bi doprinesel k razjasnitvi stvari. Iz samega predloga zavezanca in njegove argumentacije je tako razvidno, da je zavezančev namen predvsem v širjenju predmeta postopka na samo znanstveno teorijo (ki niti ni predmet postopka, niti kot taka, tj. izven za postopek ključnega upoštevanja konteksta, ne bi v ničemer doprinesla k razjasnitvi stvari), kot tudi se namen takšnih predlogov kaže v zavlačevanju postopka in diskreditaciji agencije. Agencija kot pomembno še pripominja, da gre v postopku tu za zadevo v javnem interesu in že zaradi tega nepotrebno

zavlačevanje ni dopustno, saj zavezanec v skladu s 7. členom ZUP svojih pravic ne more uveljavljati v nasprotju z javno koristjo, kot je ta določena v prvi alineji 9. člena ZAvMS. Agencija je tako odločila, potem ko je na podlagi zavezančeve izjave ugotovila, da predlagano zaslišanje in postavitve izvedencev ne pomeni predstavitve protiargumentov oziroma nasprotnih dokazov na ugotovitve agencije, kar bi zavezanec sicer že lahko storil v svoji pisni izjavi, predlagane procesne predloge kot neutemeljene zavreči. Agencija tako vztraja pri prvotno ugotovljenem dejanskem stanju, katerega dejstva in okoliščine, ki so pomembne za zakonito in pravilno odločitev, bodo podrobno pojasnjene v nadaljevanju, pospremljene z obravnavo posameznih relevantnih zavezančevih navedb, kot del končne odločitve agencije.

(4)

Agencija je zgornji govor voditelja in gostujočega komentatorja presojala skozi tristopenjski test¹⁵, in sicer glede na kriterije: 1) namen govora, 2) vsebina govora in 3) kontekst govora.¹⁶ V nadaljevanju bo s pomočjo vsakega kriterija posebej presojan zgoraj navedeni govor voditelja in gostujočega komentatorja, presoja pa v namen dokazovanja podkrepljena s konkretnimi dokaznimi znaki domnevne kršitve spodbujanja sovraštva do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola.

(4.a)

Agencija je pri tem kriteriju presojala, ali sta voditelj in gostujoči komentator s svojim govorom zasledovala cilj obveščanja javnosti o temah v javnem interesu ali sta z njim spodbujala sovraštvo do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola. Agencija slednje dokazuje predvsem na osnovi scenarija oddaje, tj. izbrane teme, naslovne artikulacije, izbranega gostujočega komentatorja ter načina obravnave teme in izbora žaljivih, diskriminatornih, tj. na osebni okoliščini spola temelječih, močno zaznamovanih besed, besednih ter stavčnih zvez, s katerimi sta govorca prestopila namen obravnave za javnost pomembne teme, kot takšne lahko pogojno tudi obravnave posameznih predstavnic politične oblasti skozi vidik njihovega načina delovanja, in dehumanizirala človeka–žensko na nivo (spolnega) objekta, definiranega na podlagi zunanosti in obravnavanega z uporabo živalskih prisodob¹⁷. To sta storila tako, tj. prvenstveno gostujoči komentator in predvsem na način afirmativne drže ter ne posegajoč v njegov govor tudi voditelj (tudi kot odgovorna oseba za pripravo scenarija), da sta tovrstno obravnavo utemeljevala na podlagi okoliščine spola, temelječ na izrazitem diskriminatornem temelju, posplošila lastnost(i) na celotno skupino¹⁸, ki sta jo prikazala kot manjvredno in celo ogrožajočo za družbo, s tem pa izkazala namen takšnega zavestno izbranega govora. Govor je bil na koncu stopnjevan do momenta, ko se je takšne skupine žensk (na vodilnih položajih) treba bati, jih zato predhodno tudi »posvariti«, saj utegnejo predstavljati grožnjo za dobrobit družbe. Nazadnje pa gostujoči komentator (in voditelj) na način izrazitega posploševanja obravnavane lastnosti pripiše vsej skupini ženskega spola – na ta način pa močno preseže (sicer zelo

---

¹⁵ Pri tem se naslanja na svojo ustaljeno prakso presoje programskih vsebin in predstavitvi dokaznih bremen, ki upravičujejo poseg v siceršnjo izdajateljstvo pravico do svobodnega izražanja (ki sicer velja za temelj medijske dejavnosti skladno s 6. členom ZMed); kriteriji kot takšni so sicer uveljavljeni tudi v slovenski in evropski sodni praksi.

¹⁶ Priporočilo Sveta Evrope (97)20E/30 oktober 1997.

¹⁷ Pomemben element prizadetja spoštovanja človekovega dostojanstva, saj se v znanstveni teoriji dostojanstvo pripisuje človeku in ne drugim živim bitjem.

¹⁸ Glej prim.: Evropsko sodišče za človekove pravice (v nadaljevanju: ESČP), Le Pen proti Franciji, št. 18788/09, 20. 4. 2010.

pogojno uvodoma zastavljen) namen obveščanja javnosti o temi v javnem interesu.

Agencija, kot že pojasnjeno uvodoma, žanrsko oddajo sicer prepoznava kot informativno pogovorno oddajo, a je v tu obravnavani oddaji zaradi samega izbora in načina obravnave teme zelo težko prepoznati namen obveščanja javnosti o pomembnih vsebinah v javnem interesu. Gre namreč za na spolu temelječo obravnavo človeka, kjer ta deluje kot edini označevalec delovanja žensk, *predstavnica* politične oblasti. Tema je obravnavana z izrazito nekonvencionalnega zornega kota, ki se pravzaprav s konkretno presojo dela, ki ga po funkciji opravljajo obravnavane političarke, ukvarja v zanemarljivem delu. Sam način obravnave v celoti zanemari razumevanje človekovega dostojanstva kot pravice posameznika do svobodnega kreiranja in oblikovanja samega sebe (ob siceršnjem spoštovanju obče veljavnih družbenih pravil in norm, za katere je bil v družbi dosežen največji možni konsenz). Zato tako oblikovan diskurz ne more biti namenjen legitimni razpravi v javnem interesu, pač pa širjenju ideje o neenakopravnosti vseh članov družbe, s tem pa konkretno spodbuja sovraštvo na podlagi spola. Iskano »zdravilo« za žensko kot tako tako niti ne more obstajati, s tem pa se potrди tudi sama namera tovrstnega diskurza, tj. provokacija in senzacionalizem (voditelj na koncu celo: »Nisem prepričan, po tem, kar si, Roman, povedal, da obstaja zdravilo ...«, 19:59:25). Agencija tako v sami oddaji prepoznava močno poudarjene primesi populizma¹⁹, ki zelo pogojno prav zares temelji na obveščanju javnosti o aktualnih dejstvih v zvezi z zadevami splošnega interesa. Tovrstne značilnosti takšne oddaje so na tem mestu relevantne izključno zato, ker odkazujejo na sam namen oddaje, temelječ na trivialnosti, provokativnih in škandaloznih ugotovitvah, s specifično obravnavo teme in z izrazitim predznakom poenostavitve, ki izrazito krnijo standarde javnega diskurza, na koncu pa takšen diskurz vodi do prizadetja človekovega dostojanstva in nepriznavanja pravice do enakopravne obravnave vseh članov družbe, ne glede na njihove osebne okoliščine. Pričujoči diskurz, s tem, ko ženskam določa, kaj so lahko in kaj ne smejo biti (npr. mama, a ne samohranilka; odločitev med družino in kariero, odpoved karieri na račun materinstva oziroma osebni sreči na račun ohranitve zakona itd.), tako ženskam odreka pravico do enakopravne obravnave, ne glede na osebno okoliščino spola.

Izhodiščna tema, kot tudi že sam naslov²⁰ ter uvodni nagovor voditelja o namenu oddaje, ki naj bi se skrival v iskanju zdravlila za žensko oziroma, kot se izkristalizira tekom oddaje, za skupino žensk, ki ne ustrezajo paradigmi »prave« ženske po mnenju obeh govorcev, utrjujejo teren za kasnejšo obravnavo ženske *oziroma* žensk *oziroma* skupine pripadnic ženskega spola. Agencija izrecno poudarja, da čeprav v prvi vrsti govor komentatorja, pa tudi govor voditelja, temelji na neenakopravnosti na podlagi spola in je ženski spol obravnavan izrazito diskriminatorno v smislu enakopravnosti med spoloma, na tem mestu ne posega v njuno sicer legitimno pravico do drugačnega mnenja²¹ – kot to komentator sam, tudi znanstveno podprtega (»imam neka znanja«), čeprav empirično v oddaji nedokazanega, pač pa obema govorcema očita, da sta s svojim govorom spodbujala sovraštvo na

¹⁹ Takšno novinarstvo označujemo tudi kot tabloidno novinarstvo, tj. novinarstvo, ki zasleduje cilje, ki niso lastni tistim, ki jih sicer povezujemo s t. i. tradicionalnim, profesionalnim novinarstvom. Za tovrstno novinarstvo je značilno stremljenje k pritegnitvi pozornosti občinstev kot absolutni maksimi ter posledično poenostavljanje novinarskih standardov in je torej kot tako prednostno namenjeno senzacionalizmu, ustvarjanju zgodbe zaradi zgodbe same, pogosto zasledujoč (izključno) ekonomski interes.

²⁰ *Faktor, #784: Faktor profil: Urška Klakočar Zupančič*, pri čemer ni nepomembno poudariti, da ne gre za osebno strokovno obravnavo, ne gre za dialog med strokovnjakom na eni in pacientom na drugi strani, pač pa za medijsko prezentacijo, namenjeno širši javnosti.

²¹ Ker »drugače misleči« ni enako *sovražno govoreči*, kot to sicer v svoji izjavi v celoti napačno tolmači zavezanec.

podlagi spola, potem ko sta samoiniciativno – v polni odgovornosti svojega ravnanja – odločila izbrati takšno scenaristično zasnovo oddaje (voditelj) in takšen narativ (voditelj in gost), s katerima sta prizadela spoštovanje človekovega dostojanstva, tj. pripadnic ženskega spola – in z njim vzbujala manjvredna, tudi sovražna čustva do ženskega spola na splošno. Potem ko voditelj neposredno izzove gosta (in to z vprašanji počne tudi v nadaljevanju, na primer: »Kaj pomenijo takšni rdeči salonarji pri predsednici Državnega zbora?«; »Lahko prenese Slovenija Urško Klakočar Zupančič na drugi najpomembnejši politični funkciji v državi po Ustavi in Natašo Pirc Musar na najpomembnejši politični funkciji v državi po Ustavi istočasno?«), ta na primeru značilnosti ene ženske razvije teorijo o manjvrednosti ženskega spola ter z metodo posploševanja, naslanjajoč se na stereotipe in predsodke (npr.: »moški v teh težkih časih je vendarle bolj odločen«; »ženska kot preplašena upa poslušati moške svetovalce«; »vsaka bi bila rada lepa, ampak treba je imeti pamet«), dehumanizira žensko kot človeka, ko jo obravnava izključno na način oziroma kot: 1. (*spolni*) *objekt* (ženska je obravnavana kot: »vsaka normalna ženska, nima nikoli rdečih štiklov, ker je to simptom seksualnosti, ženske pohote«; »se gre nastavljat moškim«; »političarke zgubijo seksualno kariero«; »ženska, ko dobi moč in oblast, izgubi seksualne ponudbe«; »napada moška srca s tistimi dekolteji«; »vsaka ženska je rada oblegana, oboževana«; »če razlaga osebne težave, sporoča, da je na voljo, da nima moškega, ki bi jo zadovoljil«; »ženska, ki se lepotiči, telesno narcistično izpostavlja, buhti od pohote, se nastavlja kot seksualni objekt in pričakuje, da si jo bojo moški želeli«; »zavedati bi se morala, če bo to pa to naredila, se bom nudila moškim kot seksualni objekt«; »morala bi biti asketska, oblečena v hlače, na javnih dogodkih v spremstvu«²²), 2. z uporabo *živalskih prispodob* (ženska je obravnavana kot: »podivjana kobilica, ki je ne moreš osedlati, ker tok rita, da je noben jezdec ne ukroti«; »boš ti nas ubogala«; »boš krotka«; »jo je možno kontrolirat«; »se jo bo odložilo do krotkosti«; »bo zobe pokazala«; »se podivjano obnaša, nič se ji ne da dopovedati, gre po svoje, nihče ni nad njo«; »ko odpre usta, se bori kot T-rex, mesojed tiranozaver«; »se bo spustila s ketne«; »jo normalizirati, ukrotiti, osedlati«) in 3. s poenostavitvijo, z reduciranjem njenega bistva zgolj na *zunanj* *izgled* (ženska je obravnavana kot: »mogočna kastratorka«; »dost' obilna je«). Voditelj vseskozi v afirmativni drži odobrava gostove izjave²³ in podobno kot gost žensko obravnava na način oziroma kot: 1. (*spolni*) *objekt* (ženska kot: »fenomen«, »šrek, ko leti, kam leti«), 2. z uporabo *živalskih prispodob* (ženska kot: »jo je možno kontrolirat«) in 3. s poenostavitvijo, z reduciranjem njenega bistva zgolj na *zunanj* *izgled* (ženska kot: »z oblačili rada opozori na sebe«). Z obravnavo človeka–ženske na takšen način pa se ženske ne samo žali in diskriminira v odnosu do nasprotnega spola, pač pa se jim jemlje tudi pravica do *človečnosti*, pravica biti človek.²⁴ Z rabo tovrstnih poimenovanj, zaznamovanih tako vsebinsko kot v smislu obsega, in vsakršno odsotnostjo voditeljeve zavrnitve, se takšen dehumanizirajoči govor, ki diskriminira ženski spol, potrjuje kot legitimen in družbeno pričakovan. Ker gre za razširjanje takšnega govora v mediju, tu mišljenega v funkciji posedovanja vzvodov moči za vplivanje na mnenje javnosti, pa takšen govor pridobiva na svoji legitimnosti ter se kot tak utegne razširiti znotraj družbe. Ta funkcija medija zavezancu ostaja tuja, svoje odgovornosti za rabo tovrstnih

²² Primeroma navedeni poudarki, v celoti glej navedke govora zgoraj.

²³ Oddaja pa tudi ni ponudila nasprotnega mnenja, nasprotnega pogleda, ki bi pomenil razširitev obravnave znotraj nekega konteksta in šele zagotovil pravico javnosti do obveščenosti o temah v javnem interesu. Gledalec nasprotno, spremlja pogovor dveh istomiselnih subjektov.

²⁴ Imeti dostojanstvo pomeni imeti neprimerljivo in nezamenljivo, brezpogojno, intrinzično in končno vrednost – vrednost, ki ni odvisna niti od naših dosežkov, niti od naših sposobnosti, niti od plemenitosti našega značaja in niti od koristi, ki bi jih mi sami ali drugi ljudje lahko imeli od nas.

(https://www.academia.edu/977842/Spo%C5%A1tovanje_%C4%8Dlovekovega_dostojanstva_nedostojno_%C5%BEivljenje_in_dostojanstvena_smrt)

žaljivih in močno zaznamovanih besed v izjavi ne prevzame, takšen govor pa opravičuje tudi s sklicevanjem na njegovo metaforično rabo. Pri tem se napačno sklicuje na uporabo metafor znotraj pogovornega jezika (značilna raba v vsakdanjih življenjskih situacijah, pogosto zasebno oziroma v manjši skupini) v oddaji, potem ko (to zdaj zanemari) gre za podajo strokovnega mnenja v televizijskem mediju. Sama raba jezikovnih figur (v primeru, ki ga navaja zavezanec, gre namreč za primer – žensko primerja s kobilo) pa sicer v ničemer ne zmanjšuje njihovega zgoraj pojasnjene namena. Tako močno zaznamovane, negativne in žaljive besede in besedne zveze v tem smislu ni mogoče upravičiti niti s sicer njihovo legitimno rabo za namen upodabljanja znanstvenega mišljenja. Zavezanec v svoji izjavi tudi primeroma izpostavi nekaj takšnih poimenovanj izven konteksta, ki šele skupaj z njim tvorijo končni pomen (kot npr.: »podivjana kobila, ki je ne moreš osedlati, k tok rita, da, da je noben jezdec ne ukroti«). Metafora namreč dobi svoj pomen skozi razumevanje smisla konkretne uporabe, v vsakokratnem kontekstu. V strokovnem jeziku funkcionira na enak način kot dobesedno poimenovanje.²⁵ Funkcija metafore je namreč konstruiranje spoznavanja sveta okoli nas – sveta, v katerem je po zavezančevem mnenju očitno povsem sprejemljivo označevati določeno skupino žensk kot »kobile«, »kastratorke« itd. Velja ponovno poudariti še, da zavezančevo sklicevanje na rabo v prostoru uveljavljenih metafor, v ničemer ne zmanjšuje oteževalnih okoliščin razširjanja tu obravnavnega govora.

Takšen žaljiv govor, ki ne temelji na neposredni obravnavi del predstavnikov politične oblasti²⁶, ki jih ti opravljajo na svoji funkciji, pač pa nekatera njihova (lahko tudi družbeno nesprejemljiva ali pa manj pričakovana) dejanja obravnava izključno z vidika osebne značilnosti spola ter to prirojeno določnost obravnava izrazito diskriminatorno, v kontekstu nezaželenosti in celo nevarnosti za dobrobit skupnosti, v ničemer ne prispeva k pravici javnosti do obveščенosti. Nasprotno, takšen govor stigmatizira določeno družbeno skupino²⁷ kot manj zaželeno oziroma neprimerno za zasedbo določenih družbenih položajev. Takšen govor pa ne pomeni podaje legitimne kritike, kot to napačno v svoji izjavi zavezanec, pač pa s posplošitvijo lastnosti, tj. prirojene osebne okoliščine, na skupino oseb, vsaki osebi te skupine odreka pravico do enakopravne obravnave. Ob takšnem govoru – ki je podan tudi na izrazito žaljiv, poniževalen in zaničevalen način – pa se prestrašeno in ponižano utegne počutiti večina oseb, tj. pripadnic ženskega spola, zoper katere je takšen govor usmerjen. Takšen govor je v nasprotju tudi s Konvencijo o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, katere podpisnica je tudi Slovenija.²⁸ Tam je termin diskriminacije žensk definiran kot vsakršno razlikovanje, izključevanje ali omejevanje na podlagi spola, katerega posledica ali namen je ogroziti ali onemogočiti ženskam priznavanje, uresničevanje ali uveljavljanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin ne glede na njihov zakonski stan, na podlagi enakosti moških in žensk, na političnem, ekonomskem, socialnem, kulturnem in državljanškem ali kateremkoli drugem področju. Diskriminacija žensk krši načela enakopravnosti in spoštovanja človekovega dostojanstva in je ovira za enakopravno udeležbo žensk v političnem, družbenem, ekonomskem in kulturnem življenju, ovira razvoj in napredek družbe in

²⁵ Vir:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwJowLfj_6H_AhWgSfEDHfO6ADkQFnoECAkQAQ&url=https%3A%2F%2Fjournals.um.si%2Findex.php%2Fanal-pazu-hd%2Farticle%2Fdownload%2F1675%2F1426%2F&usg=AOvVaw3Th7U-rRWQFkvWdpUN9nhP

²⁶ Ki so sicer zaradi javne funkcije, ki jo opravljajo, podvrženi motrenju javnosti in primorani trpeti kritiko na račun svojega dela in življenja. Pri čemer je lahko kritika oblasti in njenih predstavnikov tudi žaljiva (kot ESČP).

²⁷ Pri tem zdaj ni nezamisljivo, da gre za javne osebnosti, ki jih javnost pozna, kar znatno vpliva na doseg tovrstnih sporočil in udejanjanja sporočil, ki jih tovrstni govor prinaša, v praksi.

²⁸ Vir: <http://www.pisrs.si/Pis.web/mednarodnaPogodba?id=UN-19791218/01M>.

družine ter otežuje vsestranski razvoj zmožnosti žensk, v prid lastni državi in človeštvu. Omejevanje takšnega govora nima nobene zveze s svobodo govora, kot to napačno v svoji izjavi zatrjuje zavezanec, ki se med drugim sklicuje na pravico do razširjanja vesti in idej brez vmešavanja javnih organov, tako da pri tem v celoti spregleda materialne zahteve ZAvMS. Svoboda govora namreč zgodovinsko gledano pomeni pravico do izražanja različnih (političnih) stališč in ne pravico do širjenja sovraštva in diskriminacije. Svoboda govora²⁹ ne pomeni, da ima posameznik pravico izreči karkoli o komerkoli ali konkretno: svoboda govora ne pomeni, da ima govorec pravico spodbujati spolno diskriminacijo in s svojim govorom prestopiti mejo, ko ima lahko takšen govor, uperjen zoper posameznika ali skupino, konkretne posledice v družbi, v smislu priznavanja pravic do enakopravne obravnave, do svobodnega izražanja človekove biti. Seveda pa ima pravico znotraj nekega drugega konteksta, na primer znanstvenega diskurza, govoriti o razlikah med določenimi družbenimi skupinami – kar pa, kot že ugotovljeno in kot to pravilno v svoji izjavi ugotavlja tudi zavezanec, ni tema oddaje tu.

Govorca pa svoj v osnovi diskriminatoren («ona daje kariero pred materinstvo, ne, za nameček se pa še loči»; »hlepi po neki karieri, pa dva majhna otroka ima»; »moški v teh težkih časih je vendarle bolj odločen») govor še stopnjujeta do mere, da gre več kot zgolj za to, da so ženske obravnavane v izrazito slabšem, neenakovrednem kontekstu, tudi z uporabo izrazito žaljivih besed. Svoj govor namreč stopnjujeta do ključnega zaključka obravnavane teme oddaje, ko ženske na vodilnih mestih v politiki utegnejo predstavljati grožnjo družbi («[G]rozi nam v narekovajih še Nataša Pirc Musar na funkciji predsednice države. Lahko prenese Slovenija Urško Klakočar Zupančič na drugi najpomembnejši politični funkciji v državi po Ustavi in Natašo Pirc Musar na najpomembnejši politični funkciji v državi po Ustavi istočasno?»; »to je ta smrtonosni feminizem, na katerega jaz opozarjam [...] to ne vodi nikamor»). V tem primeru edini označevalec lastnosti človeka postane osebna okoliščina spola, vse druge njegove značilnosti in kvalifikatorji niso več pomembni in v celoti razvrednoteni. Da do te »nevarnosti« vseeno ne bi prišlo, pa govorca v nadaljevanju ponudita tudi »rešitev«, in sicer bi veljalo »moralno razišči vsakemu politiku preverit', ženskam pa še kaj več« ter tudi »treba je pa to posvariti bodoče rodove nekih vsečnih frčafel al' pa smrkelj.« Namen takšnega govora močno preseže obveščanje javnosti o temah v javnem interesu, kot tudi nikakor ne predstavlja podajanja sicer legitimne kritike predstavnic politične oblasti, kot to v svoji izjavi zatrjuje zavezanec, pač pa, temelječ na diskriminaciji ženskega spola, spodbuja sovražna občutja do žensk, kot manjvrednih in nezaželenih. V primeru njihovega zasedanja političnih funkcij pa utegne situacija privedi celo do nevzdržnega stanja, ki utegne »smrtonosno« škodovati družbi.

Takšen (tudi) *družbeno nesprejemljiv govor*, ki temelji na spolni diskriminaciji, tj. širjenju ideje o manjvrednosti ženskega spola in v tem kontekstu določitev točno določene družbene vloge in omejevanje pravice do drugih vlog, na način spodbujanja neupravičene neenake obravnave zaradi osebnih okoliščin, služi spodbujanju spolne neenakopravnosti in je v avdiovizualni medijski storitvi prepovedan. Takšen govor v ničemer ne prispeva k obveščanju javnosti o vprašanih javnega interesa. Prav tako pa tudi ne prispeva k odprti demokratični družbi dialoga in medsebojne strpnosti, pač pa ravno nasprotno, spodbuja spolno neenakopravnost in spolno sovraštvo. Glede na nosilec takšne prezentacije, tj. medij, ter njegov vpliv na javno mnenje in izkustveno dožemanje sveta njegovega

---

²⁹ Nasprotje sovražnega govora ni svoboda govora, pač pa nesovražni govor (Rok Smrdelj (2023), Komunikacijska razmerja na Twitterju, na primeru migrantske krize v Sloveniji: Vpliv medijev in medmrežja na informiranje, priložnostno, vseživljenjsko učenje odraslih, Posvet Andragoškega društva Slovenije).

gledalca pa se takšen govor kaže še kot posebej problematičen, kot bo to pojasnjeno v nadaljevanju te obrazložitve.

O ključnih dokaznih bremenih, na podlagi katerih je agencija dokazovala namen takšnega govora, se zavezanec v izjavi ne izjasni. Pri tej točki namreč posredno oporeka ugotovitvam agencije, predvsem na osnovi očitane politične motiviranosti in zatrjevanju svoje pravice do svobodnega izražanja, brez vmešavanja javnih organov. Razširjeni diskriminatorni in žaljiv govor razume kot svojo legitimno pravico do svobodnega izražanja in podajo kritike zoper nosilce politične oblasti. Navezujoč se sicer na predložene dokaze, pa agenciji predloži, obsegajoč pretežni del njegove izjave, pojasnilo o pomenu znanstvene teorije, iz katere izhaja gostujoči komentator, pri čemer v celoti spregleda že v pozivu pojasnjevano okoliščino, da v postopku tu ta ni relevantna, saj je predmet postopka sam način razširjanja takšnega govora, v katerem je bilo prepoznano spodbujanje sovraštva do skupine oseb na podlagi spola. Dejstvo, ki ga je agencija dokazovala s pomočjo treh elementov ((spolni) objekt, živalske prispodobe, reduciranje bistva na zunanji izgled), potem ko je po zavezancu pri tem šlo za »psihološko profiliranje osebe«, ko je na način posplošitve lastnosti (najbolj nazorno kot uporaba množinske samostalniške oblike), ki izvirajo iz osebne okoliščine spola, z uporabo izrazito žaljivega in negativno zaznamovanega govora, diskriminiral ženski spol ter ženskam odrekal pravico do enakopravne obravnave, ostane v senci zatrjevane pravice do svobodnega izražanja in zatrjevane znanstveno-teoretske obravnave. Pri tem znanstvena teorija gostujočega komentatorja ostaja brez ustrezne znanstvene obtežitve (npr.: »Moralno razičnost je treba vsakemu politiku preveriti, ženskam pa še kaj več, ne.«; »Te ženske so tako zbegane, ker nimajo jajc ...«). Agencija tako pri tem kriteriju tristopenjskega testa v celoti vztraja pri prvotno ugotovljenem dejanskem stanju. Sam način izvrševanja govora obeh subjektov odkazuje na širjenje diskriminatornih idej, s čimer sta voditelj in gostujoči komentator zavestno in namerno spodbujala sovraštvo do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola, kar je v skladu s prvo alinejo 9. člena ZAVMS prepovedano.

(4.b)

Agencija je pri tem kriteriju presojala, ali sta voditelj in gostujoči komentator s samo vsebino obravnavanega govora spodbujala občutke zavrnitve, nesprejemanja in sovraštva do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola. Pri tem kriteriju agencija nadaljuje svojo argumentacijo, začeto pri prejšnjem kriteriju, ter svoj izhodiščni sum utemeljuje predvsem s samo izbiro scenarija ter zavestnim izborom močno zaznamovanih, tj. žaljivih, diskriminatornih, na osebni okoliščini spola temelječih, besed, besednih ter stavčnih zvez, s katerimi sta govorca aktivno spodbujala občutke zavrnitve, nesprejemanja in sovraštva do pripadnic ženskega spola.

Kot že ugotovljeno zgoraj, je bila v sami oddaji, potem ko je bilo za scenarijsko izhodišče določeno »iskanje zdravila« za pripadnico ženskega spola, obravnava teme razširjena na nesprejemanje skupine oseb na podlagi osebne okoliščine spola. Gostujoči komentator in voditelj sta skozi celotno oddajo širila idejo o neenakopravnosti ženskega spola ter z izbiro močno zaznamovanega in žaljivega govora spodbujala sovraštvo do pripadnic ženskega spola³⁰. Da govor preseže morda v osnovi začrtano premiso obravnave določene ženske oziroma določene skupine žensk (predstavnice politične

---

³⁰ Pri čemer je nujno treba upoštevati tudi zgodovinski kontekst, in torej dejstvo, da so bile ženske skozi zgodovino obravnavane kot izrazito marginalna skupina, kot neenake moškim in z bistveno manj priznanimi pravicami, kot to, v okolju, ki je predmet postopka tu, velja danes.

oblasti), se tudi na goli jezikovni ravni izkaže z uporabo množinske oblike besed³¹, govorca namreč na način posploševanja širita lastnosti, ki veljajo za vso skupino določenega spola. Spodbujanje sovraštva sicer tu razumemo kot širjenje takšnega govora, ki določeni skupini ljudi pripiše negativno lastnost oziroma posebnost, s čimer jo v razmerju do druge skupine stigmatizira³² kot manjvredno, manj zaželeno. Ženske – to je še posebej tiste na političnih položajih – so v tem kontekstu zaradi svoje osebne okoliščine spola obravnavane kot nezaželene, diskurz pa stopnjevan do zaključka, da utegnejo biti za družbo tudi škodljive. Komentator pri tem svojo argumentacijo med drugim izpelje iz v celoti nerazumljive in vzročno-posledično nejasne ugotovitve, da »političarka, načeloma so političarke [...] zgubijo svojo seksualno kariero, ne, ker imajo moč in oblast in moški, ki ima moč in oblast, lahko v seksualnem smislu postane omamen, ženska pa zgubi, ko dobi moč in oblast, seksualne ponudbe.« Nadalje, tudi vsako ravnanje ženske je obravnavno izrazito diskriminatorno in izven vsakega konteksta, kot na primer: »Če ženska razlaga svoje osebne težave, posebej te zakonske, ločitev recimo, to med vrsticami nezavedno sporoča, da je, kako naj rečem, available, na voljo [...] in potem sporoča, nezavedno sporoča podatke, ki dajo recimo moškimi misliti, da ta ženska je pa na voljo, ker je nepreskrbljena, v smislu organa, ki njej na telesu manjka, ne, to je ta nepreskrbljenost [...] da pač nima moškega, ki bi jo zadovoljil [...] to za vsako žensko velja.«; »[I]n ona daje kariero pred materinstvo, ne, za nameček se pa še loči. Hlepi po neki karieri, pa dva majhna otroka ima.« Govorec tudi sicer v svojem govoru vleče vzporednice med popolnoma nepovezljivimi dejstvi, tako tudi nikjer pravzaprav ne pojasni, v kakšni povezavi sta spolna predispozicija in opravljanje politične funkcije ter zakaj in za kaj bi bila ta korelacija sploh merodajna in verodostojna.

Posebej obremenjujoča za zavezanca je uporaba močno zaznamovanega jezika. Tako gostujoči komentator kot voditelj vseskozi z izbiro močno negativno zaznamovanih in diskriminatornih besed naslavljata posamezne pripadnice ženskega spola, s katerimi zavračata njihovo »drugačnost«, ko naj ne bi šlo za »normalno žensko«, pa čeprav ta označevalec izvira prav iz osebne okoliščine, tj. predispozicije spola. S tem, ko očitno ne odobravata takšnih žensk – ponovno, na osnovi njihove značilnosti, ki izhaja iz osebne okoliščine spola – spodbujata občutke njihove zavrnitve tudi pri gledalcu, na ta način pa se utegne krepiti tudi sovražni odnos do obravnavanim ženskam podobnih žensk v vsakdanjem življenju. Žensko se pri tem v izrazito slabšalnem kontekstu obravnava na podlagi njene zunanosti, na izrazito slabšalen in žaljiv način, kot na primer komentator: »mogočna kastratorka« (negativno, iz glagola *kastrirati*, po SSKJ³³: skopiti, odstraniti spolne žleze), »dost' obilna je« (negativno), »podivjana kobilica« (negativno v smislu poimenovanja za človeka, po SSKJ: divja, neobvladana odrasla samica konja), »T-rex, to je un tiranozaver, mesojed« (negativno v smislu poimenovanja za človeka), »kronično razštelana« oziroma voditelj: »šrot« (po SSKJ, nižje pogovorno, grobo zmlato zrnje), »šrekl, ko leti, kam leti« (negativno v smislu poimenovanja za človeka).

Dodatno se ženske diskriminira v smislu podrejenosti moškemu spolu. Potem ko moški v diskurzu vseskozi nastopa kot tisti, ki »normalizira«, »ukroti«, »kontrolira«, »osedla« žensko, to pomeni z njo upravlja, je celotni ženski obstoj zreduciran na imenovalce seksualnega objekta. Čeprav takšen govor razširja predvsem gostujoči komentator, voditelj pri tem ne posreduje, takšnega govora ne obsodi, pač pa, nasprotno, tovrstno obravnavo pripadnic ženskega spola s svojimi iztočnicami in vprašanji še

³¹ Glej podčrtane besede v primeroma navedenemu govoru zgoraj.

³² V SSKJ-ju je beseda definirana kot opredeljevanje koga kot družbeno manj sprejemljivega zaradi njegove drugačnosti, navadno neupravičeno.

³³ Tam sicer ni moč najti oblike »kastrator(-ka)«.

spodbuja, kot na primer: »[N]e samo z obnašanjem, tudi s svojo podobo, z oblačili rada opozori na sebe, ne. Vemo, da je uvedla to neko, kako bi rekel, modo, ne, teh pač nekih rdečih, živo rdečih čevljev, rdečih salonarjev, ne [...] Kaj pomenijo takšni rdeči salonarji pri predsednici Državnega zbora?« Na ta način je bistvo ženske in njenega delovanja podvrženo izključno cilju, seksualnega predznaka, ko se ženska s svojimi dejanji gre »nastavljat' moškimi«, »napada moška srca s tistimi dekolteji«, »se takole lepotiči oziroma narcistično, telesno narcistično izpostavlja«, »diha, kot da bi orgazem doživljala«, vse z namenom, da bi zapolnila iz osebne okoliščine spola izhajajoč *manko* »v smislu organa, ki njej na telesu manjka.« Iz te osebne okoliščine spola nadalje izhaja, da *takšnih* žensk ni mogoče »kontrolirati«, »osedlati«, »biti nad *njo*«, zaradi česar komentator svoj govor stopnjuje z razvijanjem misli v smeri vznika potrebe po »normalizaciji« žensk ali kot drugje, njihovi »odložiti(vi) do krotkosti«. V »uspeh« svoje lastne ideje pa podvomi celo sam (v kontekstu siceršnjih sklicevanj na znanost kot zelo neprepričljivo), ker se obravnavana članica skupine »podivjano obnaša« ali drugje »tok rita, da je noben jezdec³⁴ ne ukroti.« Nazadnje vseeno ponudi rešitev v samoomejevanju žensk, ko ženskam svetuje: »Namesto, da bi uslišala svojo intuicijo, kaj zdaj jaz tam počnem, bi morala, joj, če bom to pa to naredila, se bom nudila moškimi kot seksualni objekt [...] Ona bi mogla asketsko, asekualno, mogoče celo v hlačih it' čez to preprogo, najbolje da v nekem spremstvu.« Gre za eklatantni primer diskriminacije, ko je posledica negativnega odnosa do posamezne družbene skupine to, da ta skupina ne more uživati ali bistveno težje uživa svoje človekove pravice.

Stopnjevanje sovraštva, ko komentator od obravnave posameznih članic skupine na podlagi spola preide v obravnavo vseh žensk, je razvidno tudi iz govora: »Moralno razsodnost je treba vsakemu politiku preveriti, ženskam pa še kaj več« oziroma »Vidiš, to je ta smrtonosni feminizem, na katerega jaz opozarjam [...] to ne vodi nikamor [...] Te ženske so tako zbegane, ker nimajo jajc, te testosteroanske odločnosti, da so pripravljene poslušati svetovalce [...] ženska kot preplašena upa poslušati moške svetovalce«, »[T]reba je pa to posvariti bodoče rodove nekih vsečnih frčafel, mislim, frčafel al' pa smrkelj«. Posedovanje lastnosti kot manjvredne in s tem nezaželene v razmerju do druge skupine ter kot take ogrožajoče za slednjo spodbuja tudi sam voditelj, ko izjavi: »Ampak zdaj, če tako pogledava, Roman, Lucija Tacer, Urška Klakočar Zupančič, ne, grozi nam v narekovajih še Nataša Pirc Musar na funkciji predsednice države. Lahko prenese Slovenija Urško Klakočar Zupančič na drugi najpomembnejši politični funkciji v državi po Ustavi in Natašo Pirc Musar na najpomembnejši politični funkciji v državi po Ustavi istočasno?« Takšen govor se sam po sebi kaže kot izrazito problematičen z vidika enakopravne obravnave vseh pripadnikov družbe in s postavitvijo osebne okoliščine kot edinega označevalca subjekta v izrazito negativnem kontekstu spodbuja občutke zavrnitve in nesprejemanja v družbi. Takšno občutje pa se utegne prenesti tudi na druga področja družbenega življenja ter na ta način ženskam otežiti pravico do enakopravnega obstoja in delovanja. In zdi se, da se tega, vsaj z vidika neenakopravne obravnave, vseeno v nekem trenutku zave tudi sam voditelj, ko komentatorju zastavi naslednje vprašanje: »A smo mi bolj kritični do Urške, zato ker je ženska? A bi tudi pri moškemu kritizirali tovrstno obnašanje?«³⁵ (19:53:45)

Na podlagi navedenega je mogoč sklep, da oba govorca s takšnim govorom, potem ko skupino oseb ali člana take skupine ter nenazadnje celotno skupino na podlagi osebne okoliščine spola zaradi njihove »drugačnosti«, tj. na osnovi osebne lastnosti, spola (v kontekstu posedovanja lastnosti

---

³⁴ Subjekt moškega spola.

³⁵ Odgovor, ki sledi, v celoti prezre to dvojnost obravnave, izključno v odvisnosti od okoliščine spola.

kot manjvredne v razmerju do moškega spola), neupravičeno označita kot družbeno manj sprejemljivo, ženske v razmerju do moškega spola označita za »smrtonosni feminizem³⁶«. Takšen žaljiv govor ne samo da spodbuja občutke zavrnitve in nesprejemanja določene skupine ljudi, tj. predstavnic ženskega spola, pač pa tudi potencira sovražna občutja do izpostavljene skupine ljudi, saj ta – zaradi osebne okoliščine spola – lahko družbi tudi škoduje. Vsebina in sam način, na katerega je govor zoper skupino izrečen (žaljiv, nespoštljiv, ponižujoč, potrjen, diskriminatoren)³⁷, tako nedvoumno pri gledalcu spodbuja občutke nesprejemanja in krepi zavest o neenakopravnosti med spoloma ter spodbuja spolno sovraštvo (v smislu: globoka in vztrajna čustva, katerih značilnost je neugoden, obsojajoč odnos do drugega, drugačnega, manjvrednega) ter nestrpnost do ciljne skupine. Gre namreč za izrazito seksističen govor (ki temelji na neutemeljenih, neosnovanih, tudi preživetih predsodkih), ki utegnejo v družbi spodbuditi sovraštvo do žensk, ki opravljajo politično funkcijo oziroma do žensk v družbi nasploh. Takšen govor namreč na način izrazitega posploševanja, na osnovi korelacije med spolno predispozicijo in izražanjem lastne subjektivitete kot edinim označevalcem posameznega človeškega bitja in skupine, ki ji pripada, *vsem* pripadnicam ženskega spola pripisuje lastnosti, ki naj bi izvirale izključno iz njihove osebne okoliščine spola. Takšen govor tako na podlagi osebnih okoliščin zagovarja izključevanje, ki bi lahko imelo za cilj oviranje ali zmanjšanje enakopravnega uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin. S tovrstnim posploševanjem oziroma razlaganjem na pomanjkljiv in poenostavljen način izven nekega znanstvenega konteksta obravnave bioloških razlik med obravnavanima spoloma pa takšen govor predstavlja način argumentiranja, ki deluje izključno kot metoda upravičevanja diskriminatornega diskurza. Zato takšen govor ne uživa pravnega varstva v okviru pravice do svobode izražanja.

Agencija tudi pri tem kriteriju tristopenjskega testa v celoti vztraja pri prvotno ugotovljenem dejanskem stanju. Iz vsega navedenega, kot tudi navedenega pri prejšnjem kriteriju, tako izhaja, da je takšen govor in način, na katerega je bil izvajan, spodbujal občutke zavrnitve, nesprejemanja in nespoštovanja ter tako spodbujal sovraštvo do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola. Seveda pa ta kriterij na končno odločitev učinkuje kumulativno, torej nujno skupaj z drugima dvema kriterijema. Zavezanec v svoji izjavi v celoti prezre razlago agencije o obstoju potencialnih posledic, ki jih takšen govor – ki se razširja prek (televizijskega) medija – utegne sprožiti v družbi in tudi njeno, na ta moment naslanjajočo se končno odločitev. Agencija namreč s svojo odločitvijo ne zasleduje cilja preprečevanja »užaljenosti posameznika« (čemur so namenjeni drugi instrumenti veljavne pravne ureditve), kot to zavezanec, pač pa zasleduje cilj preprečevanja škode, ki bi utegnila nastati celotni družbeni skupini s tovrstnim spodbujanjem spolne neenakopravnosti ter spodbujanjem sovraštva na podlagi spola (in jo je kot tako prepoznal tudi zakonodajalec). Čeprav se zavezanec v svoji izjavi v pretežni meri opira na dokazovanje politične motiviranosti agencije pri, tako zavezanec, krnjenju pravice do svobodnega izražanja, med drugim tudi pozablja oziroma namerno spregleda, da je bil govor stopnjevan tako daleč, da je komentator izjavil, da je treba »moralno razsodnost [...] vsakemu politiku preveriti, ženskam pa še kaj več« oziroma »[T]reba je pa to posvariti bodoče rodove nekih všečnih frčafel, mislim, frčafel al' pa smrkelij.« Takšen govor je več kot očitno spodbujal občutke zavrnitve in nesprejemanja ter spodbujal sovraštvo do oseb ženskega spola. Takšen govor pomeni

---

³⁶ Gibanje žensk za enakopravnost z moškimi. (vir: SSKJ)

³⁷ Ker sovraštvo ni zgolj in samo eksplicitno spodbujanje k sovraštvu zoper določeno družbeno skupino, pač pa se lahko manifestira skozi veliko različnih diskurzov in bolj implicitnih, *mehkih* obravnav in se v primeru tu kaže predvsem s pomočjo izbire jezika, obravnave na podlagi osebne okoliščine in s tem diskriminacije ter nepriznavanja pravice drugemu do enakopravne obravnave.

kršitev prve alineje 9. člena ZAVMS.

(4.c)

Agencija je pri tem kriteriju govor presojala glede na: status in vlogo nosilcev govora v družbi, kaj je bil vzrok za takšen govor in skozi kateri medij je bil izrečen, ciljno občinstvo in prevladujočo družbeno klimo. Če je bil zgoraj govor prvenstveno obravnavan z vidika jezikovnega konteksta, bo pri tem kriteriju presojan zunaj njega, saj se kot ključno kaže dejstvo, da je bil takšen govor razširjan prek komunikacijskega kanala za množično sporočanje, tj. medija. Predmet tu obravnavanega kriterija se kaže kot še posebej pomemben z vidika učinkovanja govora.

Kot ključno dejstvo pri tehtanju storjene kršitve pri tem kriteriju, agencija prepozna vlogo medija in odgovorne osebe za pripravo scenarija tu obravnavane oddaje. Sam izbor teme in gostitev zadevnega komentatorja sta bila izbrana na način, da je bilo mogoče zelo verjetno pričakovati provokativne izjave ter posledično tudi razširjanje tu obravnavanega diskriminatornega govora. S tem pa je medij izkoristil svojo moč, ki jo ima v družbi, in postal platforma za širjenje govora z elementi sovraštva do drugega, drugačnega, tj. predstavnic ženskega spola. Dejstvo, da je bil takšen govor razširjan v vnaprej scenaristično pripravljene oddaji, govor pa razširjan prvenstveno s strani gostujočega komentatorja, a kot tak prehodno spodbujan in v nadaljevanju afirmiran ter z ničemer obsojan s strani novinarja, tj. voditelja, na sam namen govora deluje še posebej obremenjujoče. Voditelj, tj. novinar, zaradi svojega statusa (pridružena avtoriteta in vpliv na javnost) uživa višjo stopnjo zaupanja s strani gledalca. Dalje, takšen govor je bil razširjan prek (televizijskega) medija³⁸, kot pomembnega nosilca družbene moči, tj. predvsem z vidika vpliva na gledalca, na njegovo zavedanje, delovanje, dožemanje sveta in vpliva na njegovo sposobnost pridobivanja izkušenj ter učenja od drugih ljudi, kar daje takšnemu govoru še posebno težo. Vloga medijev je bistvena pri sooblikovanju vsakdanjega življenja ljudi in celotne družbe. Lahko bistveno prispevajo k družbenemu dialogu in razumevanju med vsemi družbenimi skupinami, lahko pa so sprožilec družbene napetosti, še posebej skozi širjenje sovraštva³⁹. Z njihovim oblikovanjem in reprodukcijo družbene realnosti lahko tako bistveno prispevajo k širjenju sovraštva v družbi ali nasprotno, h krepitvi standarda družbene tolerance in sožitja. Pri tem je pomembno dejstvo, da mediji javnim zadevam podeljujejo status, to pomeni legitimirajo izbrani diskurz in utrjujejo vedenjske norme, tako delujejo tudi kot sredstvo za legitimacijo predsodkov in stereotipov ter so sprožilci družbenih ravnanj. Ne vplivajo pa samo na izbor teme, o kateri bo tekla javna razprava, pač pa tudi na način, kako bo javnost oblikovala svoja mnenja in stališča do javnih vprašanj. Mediji tako določajo pomenski okvir, v katerem se ustvarjajo interpretacije posamezne teme. Glede na uvodoma definiran žanr oddaje, ki, kot ugotovljeno, sodi med informativno programsko zvrst, gledalec od takšne vsebine pričakuje še posebej verodostojno obveščanje o relevantnih dogodkih v družbi. Takšno obveščanje mora težiti k posredovanju preverljivih in popolnih dejstev, ki ne temeljijo na senzacionalizmu in izključevanju. To je reprezentativnih praksah, ki jih sodobni medijski uporabnik še vedno prvenstveno pričakuje na t. i. netradicionalnih, tudi novih oziroma spletnih medijih, ki pa v nasprotju s prvimi ne zagotavljajo

³⁸ Po podatkih, s katerimi razpolaga agencija, je sicer posnetek dostopen tudi prek storitve platforme za izmenjavo videov YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=WwJQp9H5llk> (13. 4. 2023).

³⁹ Kar v nobenem primeru ni mogoče enačiti z legitimnim in nujnim obstojem pravice ter dolžnostjo medijev, katerih poslanstvo je kritično vrednotenje vseh družbenih praks, še posebej pa posameznikov in skupin v družbi, ki imajo moč.

programskih vsebin, ki so pod uredniško odgovornostjo ponudnika.⁴⁰ Zdi se, da zavezanec na mestu svoje izjave, ko pojasnjuje, da govor gostujočega komentatorja t. i. »laikom« res utegne zveneti žaljivo, negira pretežni del svoje siceršnje izjave, saj s to svojo izjavo posredno prizna, da je takšen govor žaljiv in ga kot takega utegnejo razumeti tudi drugi – in ne zgolj konkretni naslovnik takšnega govora. Pri čemer v celoti spregleda, da so t. i. »laiki« v resnici prav gledalci oddaje Faktor.

Priznavajoč posebno družbeno vlogo novinarskemu poklicu, v smislu t. i. »psov čuvajev«, in upoštevajoč, da sodna praksa⁴¹ pripadnikom nekaterih poklicev, med katere sodijo tudi novinarji, zaradi njihove vloge pri uresničevanju pravice javnosti do obveščeniosti (t. i. četrta veja oblasti) sicer priznava širše meje svobode izražanja, pa istočasno ne izključuje etičnega in odgovornega ravnanja novinarja, tj. objektivnega in nepristranskega obveščanja javnosti (zanesljive in celovite informacije tu kot imperativ informativne programske zvrsti) – še posebej na področju spodbujanja (spolne) neenakopravnosti ter spodbujanja (spolnega) sovraštva. Novinar mora tako pri obveščanju javnosti oziroma v razpravi javnega pomena spoštovati pravice in ugled drugega. Oster in provokativen (in ne kot v primeru tu: diskriminatoren in žaljiv) govor se tako dopušča le v primeru, da takšen govor konstruktivno prispeva k razpravi o temi v javnem interesu in je torej takšen govor upravičen. Pri tem pa takšen govor ne sme temeljiti na neargumentiranih negativnih stereotipih, stigmatizaciji, ki izvirajo iz netolerantnosti ter bi kot tak utegnil služiti spodbujanju spolne neenakopravnosti ter spolnega sovraštva, kot ugotovljeno v postopku tu. K takšnemu delovanju novinarja nenazadnje zavezujejo tudi mednarodno in lokalno sprejeti profesionalni etični kodeksi delovanja. Zavezanec pa je v tu obravnavani oddaji lastne produkcije nenazadnje kršil tudi lastne Smernice ravnanja, v katerih je med drugim določil, da bo televizijski program TV 3 spoštoval določbe ZAVMS, in torej ne izzival spolnega sovraštva, tako da bodo že ustvarjalci programskih vsebin pri njihovi pripravi pazili, da se v oddajah ne bo spodbujalo k neenakopravnosti, v ta namen pa bodo vse, v oddajah obravnavane teme posredovane v odobritev odgovornemu uredniku.

Ne da bi bil namen agencije posegati v samo uredniško odgovornost ali zavezančevo odločitev v zvezi z delovanjem njegovega televizijskega programa, vendarle v postopku tu obravnavan žaljiv in diskriminatoren govor, kot tudi samo zasnovo oddaje, prepoznava kot spodbujanje sovraštva do skupine ali člana take skupine na podlagi spola. Vsebina same oddaje tako ni bila sicer možna in povsem legitimna obravnava znanstvenih teorij o razlikah med moškim in ženskim spolom, pač pa temelječ na ideji o njuni neenakopravnosti, širjenje izrazito diskriminatornega in žaljivega govora do pripadnic ženskega spola, osnovanega na subjektivnih izhodiščih komentatorja in spodbujenega s pomočjo senzacionalistično zasnovanega scenarija oddaje ter iz njega izhajajočih vprašanj in iztočnic voditelja. Takšna vsebina v ničemer ne prispeva k zagotavljanju demokratičnih standardov v družbi in enakopravni obravnavi vseh njenih pripadnikov, ne glede na osebno okoliščino spola, saj ženske v kontekstu zasedanja pomembnejših položajev v družbi – na podlagi njihovega spola kot (iz)ključnega identifikatorja – obravnava izrazito sovražno, kot manjvredne, zato neprimerne in nezaželene. Tako

---

⁴⁰ Čeprav po dostopnih raziskavah medijem in novinarjem stopnja zaupanja uporabnikov pada, je ta še vedno znatno večja od stopnje zaupanja na primer družbenim omrežjem, ki sicer danes za številne uporabnike postajajo vedno bolj relevanten vir informiranja (<https://www.valicon.net/sl/2022/11/valicon-ogledalo-slovenije-oktober-2022/>, 13. 4. 2023). Po podatkih Eurobarometra državljani Evropske unije še vedno najbolj zaupajo tradicionalnim medijem v primerjavi s spletnimi platformami, glavni vir informiranja ostaja televizija, predvsem med starejšimi (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2832>, 13. 4. 2023).

⁴¹ Glej številne sodbe ESČP na to temo na: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>.

komentatorjev kot tudi voditeljev govor sta bila namenjena spodbujanju sovraštva do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola, saj sta s svojim govorom prekoračila sicer legitimno obravnavo razlik med spoloma v nekem drugem kontekstu (kar ni predmet tu obravnavane oddaje) ter lastnosti ženskega spola posplošila na celotno skupino ter ženske prezentirala v kontekstu manjvrednosti, na diskriminatoren način, z uporabo izrazito žaljivega in dehumanizirajočega jezika, njun govor pa je bil na koncu stopnjevan celo do ravni, ko takšne lastnosti ženskega spola utegnejo ogroziti družbo – tako po lastnostih kot njihovem številu. Zaradi česar gostujoči komentator svoj govor privede celo do podaje opozorila vsem prihodnjim tovrstnim »neustreznim« pripadnicam ženskega spola. Voditelj pri tem ob komentatorjevem govoru ni odreagirал, obsodil takšne pozive (nasprotno, izreče celo, da »se bolj boji, da ne bi dobila preveč posnemovalcev oziroma posnemovalk«, 19:53:39) ter na ta način dopustil in spodbudil nadaljnje razširjanje takšnega, močno diskriminatornega govora, namenjenega spodbujanju sovraštva na podlagi spola, s tem pa kršil tudi obče sprejete etične standarde novinarske profesije.

Ti namreč določajo, da se mora novinar izogibati spolnim in vsem drugim stereotipom ter podrobnostim, ki so povezane s spolnimi nagnjenji, fizičnim videzom, socialnim položajem ali drugimi osebnimi okoliščinami posameznikov in skupin. Novinar se mora izogibati osebno žaljivemu predstavljanju podatkov in dejstev ter ne sme širiti sovraštva in nestrpnosti ter druge oblike sovražnega govora. Novinar jih ne sme dopustiti, če pa to ni mogoče, se mora nanje nemudoma odzvati in jih obsoditi.⁴² Profesionalni novinarski standardi tako kot nedopustno označujejo vsako spodbujanje sovraštva ter zavezujejo novinarje, da po svoji najboljši moči zagotovijo, da širjenje informacij in mnenj ne prispeva k širjenju sovraštva in predsodkov v družbi.⁴³ Novinarji bi se tako morali izogibati izjavam, ki predstavljajo na predsodkih utemeljene obtožbe, ki so nepotrebno žaljive, nespoštljive in pomenijo spodbujanje neenakopravnosti na podlagi osebnih okoliščin. Dalje, novinar mora prav tako aktivno delovati v smeri zagotavljanja, da v avdiovizualni medijski storitvi predvajane vsebine ne bo mogoče napačno interpretirati. V tem kontekstu novinar ne sme niti preveč poenostavljati niti poudarjati dogodkov ali okoliščin izven konteksta.⁴⁴ Vsak takšen govor, ki ni namenjen iskanju resnice o temi, pomembni za javnost, temveč spodbujanju neenakopravnosti in sovraštva napram določeni skupini ljudi, krši novinarska samoregulativna etična pravila in ne uživa pravnega varstva v okviru pravice do svobode izražanja.

Voditelj v primeru tu obravnavanega govora, tako v smislu same zasnove oddaje kot umanjkanja odziva na govor gostujočega komentatorja, ni ravnal v skladu s prej navedenimi obče sprejetimi etičnimi standardi novinarske profesije. Skladno z vsem izkazanem v tem pozivu (scenarij, raba diskriminatornega in dehumanizirajočega besedišča, spodbujanje občutkov zavrnitve in sovraštva na podlagi spola) bi se voditelj še posebej moral zavedati možnosti odstopa od zakonskih norm in s tem svoje odgovornosti pri preprečevanju situacij kot tudi njihovih posledic, ki utegnejo določeni družbeni skupini odrehati pravico do enakopravne obravnave, ter se na govor gostujočega komentatorja pravočasno odzvati, ga obsoditi oziroma ga postaviti v kontekst, ki bi kar se da minimiziral možnost napačnih interpretacij. Da je bil namen voditelja in s tem medija ravno nasproten, pa izpričuje že sam

---

⁴² Kodeks Društva novinarjev Slovenije, tam 2., 20. in 21. člen (<https://novinar.com/drustvo-novinarjev-slovenije/onas/dokumenti/kodeks/>).

⁴³ Na primer tudi Etični kodeks Mednarodne novinarske federacije (International Federation of Journalist, 1954/1986, <https://www.ifj.org/who/rules-and-policy/global-charter-of-ethics-for-journalists.html>).

⁴⁴ Kodeks Združenja poklicnih novinarjev (<https://www.znp.si/castno-razsodisce/kodeks-zdruzenja-poklicnih-novinarjev>).

scenarij oddaje kot tudi voditeljeva afirmativna drža, prikimavanje govoru komentatorja ter spodbujanje k stopnjevanju tovrstnega diskurza v smeri diskriminatorne obravnave skupine na podlagi osebne okoliščine spola.

Upoštevaajoč zgoraj obravnavani vpliv televizijskega medija na svoje ciljno občinstvo⁴⁵ in aktualno prevladujočo družbeno klimo, v smislu krnitve demokratičnih standardov in zaupanja v t. i. tradicionalne medije, terja od novinarjev (izdajateljev) še posebno previdnost pri širjenju govora (na način posploševanja in dehumanizacije človeka oziroma skupine ljudi⁴⁶), ki spodbuja sovraštvo v družbi. Sporočilo, ki ga (prek medija z največjo stopnjo zaupanja javnosti⁴⁷) takšen govor širi, lahko vpliva na naraščajočo sovraštvo med pripadniki družbe in ogroža človekove pravice določene skupine ljudi. Ker medij zaradi svojega družbenega statusa podeljuje občo legitimiteto takšnemu načinu razmišljanja, lahko takšen govor pri gledalcih ustvarja vtis, da sta takšna drža in ravnanje družbeno zaželena in upravičena ter pričakovana v vsakodnevni javni razpravi in javnemu delovanju. Takšen govor pa bi tako lahko bistveno vplival na obče varovano vrednoto ščitenja posameznikove varnosti, družbene stabilnosti in tolerantnosti.⁴⁸

Agencija tudi pri tem kriteriju tristopenjskega testa v celoti vztraja pri prvotno ugotovljenem dejanskem stanju. Zavezanec se namreč v svoji izjavi o pomenu konteksta, v katerem je bil govor razširjan (kot zgoraj), tj. predvsem pomenu medija, kot nosilca takšnega govora, posledičnega dometa takšnega govora in s tem možnosti vplivanja na družbo ter prevladujočo družbeno klimo, ne izjavi. Zavezanec v svoji izjavi poudari predvsem obča dejstva v zvezi z oddajo ter njen namen, ki da je v kritičnem osvetljevanju vseh vidikov družbenega življenja. Agencija ne oporeka vsem navedenim objektivnim dejstvom, nasprotno, samo dejstvo, da je oddaja na sporedu že šesto sezono in je bilo posnetih že preko 880 oddaj, izpostavlja v kontekstu, da je v postopku nadzora tu obravnavana druga zadevna oddaja⁴⁹, kar dodatno negira zavezančev očitek o njenem namenu, ki naj bi bil onemogočati kritično in nepristransko delo informativnim oddajam. Čeprav je tu zavezanec tisti, ki svojo obrazložitev širi tudi na druge oddaje, agencija izrecno poudarja, da je predmet postopka zgolj ena, zadevna oddaja, medtem ko se do preostalih ne opredeljuje. Tu obravnavana oddaja pa je na podlagi

---

⁴⁵ Podatki o gledanosti kažejo, da je obravnavano oddajo spremljalo 25.161 gledalcev, tj. 1,73 % vseh gledalcev, ki so v tem času spremljali televizijo (vir: AGB Nielsen, d.o.o.). Poleg tega je oddajo moč videti tudi prek spletnih platforme za izmenjavo videov YouTube, kjer je po dostopnih podatkih na dan 20. 10. 2022 beležila 8.649 ogledov (kar je znatno več od siceršnjega deleža gledanosti oddaj v sezoni 2022/23, ki znaša v povprečju 3.500 ogledov na posamezno oddajo). Po podatkih zavezanca je oddaja tretja najbolj gledana informativna oddaja v državi.

⁴⁶ Navzočnost vrednot v družbi, kot so samospoštovanje, toleranca in pripravljenost na sodelovanje, ki so del demokratične politične kulture in ki v svojem bistvu izhajajo iz človekovega dostojanstva, igra pomembno vlogo z vidika dolgoročnega zasidranja demokracije (<https://www.teof.uni-lj.si/uploads/File/BV/BV2018/01/Kleindienst.pdf>).

⁴⁷ Zaupanje gledalca v medije tu razumemo v smislu rabe znotraj sociološke znanosti, kjer pojem temelji na predpostavki, da zaupanje olajša ali zavira sodelovanje posameznikov v neki družbeni skupini. Ker zaupanje ljudi do tradicionalnih medijev še posebej v današnjem času (in v primerjavi s spletnimi mediji) ostaja signifikantno (kot zgoraj), to dejstvo neposredno izkazuje vpliv medija na zavedanje in delovanje njegovega gledalca. Tu kot bistvenega pomena tudi zgoraj obravnavani vpliv subjekta, ki takšen govor širi oziroma dopušča – tj. novinar oziroma voditelj.

⁴⁸ Slednje izkazujejo tudi letna poročila Varuha človekovih pravic in statistični podatki samoregulatornih nevladnih teles. Razširjenost sovražnega govora v vseh segmentih družbe, njegova relativna družbena sprejetost in odsotnost sankcioniranja sicer nekažnive, vendar nestrpne, ksenofobne in diskriminatorne javne retorike na družbo vplivajo izrazito razdiralno in konfliktno. Sovražni govor utrjuje diskriminacijo, izključevanje in neenakost v družbi.

(<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO119#>)

⁴⁹ Glej opombo št. 1.

vsega ugotovljenega v tej obrazložitvi preseгла zgoraj izpričani namen zavezanca. Zdi se, da zavezanec ne želi oziroma ne razume zgoraj pojasnjene odgovornosti medijev in njihovih ustvarjalcev, saj se v zvezi s tem ne izjavi. Zavezanec v celoti spregleda oziroma namenoma zanemari tu obravnavani kriterij in vodenju inšpekcijskega nadzora neutemeljeno podtika politično motiviranost, kar agencija ostro zavrača. V celoti napačno označi vodenje tukajšnjega inšpekcijskega postopka, ko ga prevede na poseg v komentatorjevo in voditeljevo osebno pravico do podaje svobodne kritike. Takšno tolmačenje zavezanca je v celoti napačno in kardinalno odstopa od namena postopka. Voditelj bi se moral zavedati svoje odgovornosti in delovati skladno s profesionalnimi novinarskimi standardi. Voditelj tako ni in ne more biti kar »nekdo«, ki s pripravo scenarija oddaje (ne glede na to, da oddaja poteka v živo), to pomeni z vnaprejšnjo pripravo teme, vsebinskih izhodišč in vprašanj kot iztočnic za njeno obravnavo oziroma pogovor z gostom, le-tega spodbuja k izražanju idej, ki pomenijo spodbujanje sovraštva na podlagi spola. Pri tem pa ne posreduje in ne obsodi takšnega govora. Na ta način legitimira takšen govor in ga prezentira kot družbeno sprejemljivega. Voditelj bi se tako moral v vsakem trenutku zavedati, da takšen govor razširja prek komunikacijskega kanala s pomembnim vplivom na oblikovanje javnega mnenja, ustvarjanje obče družene klime in zagotavljanje demokratičnih načel.

(5)

Vsled vsega zgoraj navedenega agencija ugotavlja, da zavezanec TV 3 d.o.o. v programski vsebini *Faktor*, #784: *Faktor profil: Urška Klakočar Zupančič*, predvajani 20. 10. 2022, 19:15:55–20:00:10, ni spoštoval zakonskih zahtev in v nasprotju s splošnim načelom ZAvMS prek avdiovizualne medijske storitve, tj. televizijskega programa TV 3, spodbujal sovraštvo do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola. To je storil tako, da sta voditelj in gostujoči komentator v oddaji, posneti na podlagi predhodno pripravljene scenarija, tj. vnaprej izbrane teme ter načina njene obravnave, v tem kontekstu tudi izbora gosta, vsebinskih izhodišč in uporabljenega besedišča, razširjala žaljiv, izključevalen in diskriminatoren, na podlagi osebne okoliščine spola temelječ govor, ter v ta namen dehumanizirala ženski spol, s čimer sta govorca (s tem pa tudi sama oddaja) prestopila namen obravnave za javnost pomembne teme ter spodbujala občutke zavrnitve, nesprejemanja in sovraštva do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola. Zavezanec je s tem izvedbenim dejanjem prek svojega televizijskega programa širil diskriminatorne ideje in pri gledalcih spodbujal občutke sovraštva do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola, s čimer je kršil prvo alinejo 9. člena ZAvMS.

(6)

Agencija ima na podlagi drugega odstavka 39. člena ZAvMS pravico in dolžnost, da odredi ukrepe za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti, na način in v roku, ki ju sama določi. Agencija je pri izbiri ukrepov in določitvi roka za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti upoštevala namen zakonske norme, samo naravo in težo kršitve oziroma ugotovljene nepravilnosti, posledice za javni interes ter časovno komponento, v smislu čim hitreje preprečitve ponovitve kršitve in v smislu možnosti za realizacijo ukrepov, predvidenih v prvi točki izreka te odločbe. Poleg vsega navedenega je agencija pri izbiri ukrepa v bistveni meri upoštevala tudi rezultat tehtanja med pravico do svobodnega izražanja na eni in zakonsko omejitvijo le-te, ki ščiti javni interes, na drugi strani. Namen zakonske norme, ki prepoveduje spodbujanje sovraštva do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola,

je jasen in legitimna podlaga za omejevanje svobode izražanja. Agencija se je bila pri tem, izhajajoč iz svoje dosedanje prakse in siceršnjega zavedanja, da mora biti vsak tak poseg sorazmeren, primeren in nujen za doseg cilja, odločila izreči ukrep, ki v prvi vrsti zasleduje cilj omejevanja (ponovitve) tovrstnega govora na strani zavezanca, na način, kot je bil izvršen, nastopa pa tudi v funkciji javnega ozaveščanja in s tem dodatno zasleduje cilj zaščite javnega interesa. Ko govorimo o pravici do svobodnega izražanja, imamo pri tem v mislih tudi razširjanje družbeno nesprejemljivih mnenj in idej. Ker pa je bilo v postopku ugotovljeno, da je takšne ideje, ki so posplošene na celotno skupino na podlagi osebne okoliščine, ob sočasni uporabi diskriminatornega, neprimerne in žaljivega govora, mogoče razumeti tudi kot spodbujanje sovraštva na podlagi spola, agencija z izrečenim ukrepom zasleduje tako namen prevencije, ki velja zavezancu, kot tudi ozaveščanje, ki velja gledalcu, da takšen govor spodbuja sovraštvo na podlagi spola. Agencija je pri oblikovanju ukrepa prednostno upoštevala svoj siceršnji namen, da kot regulator na tem področju ščiti uporabnike avdiovizualnih medijskih storitev. Tovrstni diskriminatorni govor zavezanca bi v prvi vrsti moral biti uravnavan, in torej samoreguliran s strani zavezanca samega. Ker agencija v skladu s svojo siceršnjo prakso na tem področju zasleduje cilj spodbujanja ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev k sprejetju etičnih kodeksov oziroma smernic ravnanja in vzpostavitve mehanizmov samoregulacije, ki jih je zavezanec v preteklosti že sprejel, je agencija to dejstvo ustrezno upoštevala pri izreku ukrepa.

Agencija je tako odločila zavezancu izreči ukrep, ki pomeni preprečitev ponovitve te ali druge istovrstne kršitve, na način, kot je bila izvršena, obenem pa zasleduje namen samorefleksije zavezanca in njegovega premisleka k razširjanju takšnega govora, ki pomeni spodbujanje sovraštva na podlagi spola. Vzlic temu se zavezancu odreja, da mora:

- Zagotoviti, da bo ob vsakem morebitnem ponovnem predvajanju televizijske oddaje »Faktor, #784: Faktor profil: Urška Klakočar Zupančič«, 20. 10. 2022, 19:15:55–20:00:10, v celoti ali v delu ali kot del druge programske vsebine, bodisi v televizijskem programu TV 3 bodisi v drugem televizijskem programu, ali v primeru, ko je oddaja dostopna v katalogu avdiovizualne medijske storitve na zahtevo, ki je pod uredniško odgovornostjo ponudnika (kot recimo na YouTube kanalu pod imenom TV3 Slovenija <https://www.youtube.com/@tv3slovenija657>, 5. 6. 2023), ves čas in v vsakem trenutku predvajanja oddaje objavljeno jasno prepoznavno tekstovno obvestilo z vsebino: »V oddaji je bilo s strani Agencije za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije ugotovljeno spodbujanje sovraštva do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi spola.« Takšno tekstovno besedilo v obliki ločene pasice mora biti na zaslonu objavljeno v ustreznem razmerju do ostalih elementov na zaslonu, tako da bo gledalcu jasno prepoznavno ves čas trajanja oddaje (od začetka do konca), ne glede na to, kdaj začne gledalec spremljati oddajo. V primeru, da zavezanec oddaje ne opremi s takšnim obvestilom, mora zagotoviti, da zadevna oddaja ali njen del ne bo ponovno predvajan v televizijskem programu TV 3 oziroma drugem televizijskem programu ali dostopen v katalogu avdiovizualne medijske storitve na zahtevo, ki je pod uredniško odgovornostjo ponudnika. Zsledovan je cilj preprečitve ponovitve kršitve, na način, kot je bil realiziran, ki zavezancu nalaga prepoved ponovnega predvajanja oziroma dostopnosti konkretne programske vsebine, v kolikor je ne opremi z obvestilom, ki hkrati zasleduje tako namen obveščanja in ozaveščanja javnosti, v smislu krepitve družbene občutljivosti in nižanja tolerančnega pragu za tovrstni govor, kot tudi nalaga zavezancu premislek k razširjanju takšnega govora v prihodnje (v kolikor zavezanec odloči ponovno predvajati vsebino). Čeprav zavezanec izreka, da njegov namen ni bil spodbujanje sovraštva na podlagi spola, je, kot izkazano v obrazložitvi te odločbe, z zavestno in namerno izbiro scenarija in

sodelujočih oseb, vsebinskih izhodišč in močno negativno zaznamovanega besedišča ter predvsem na osnovi zgoraj obravnavanih treh elementov obravnave ženskega spola (tj. kot (spolni) objekt, na osnovi zunanosti in z rabo živalskih prispevkov) razširjal ravno takšen govor, ki diskriminira skupino oseb ali člana take skupine na podlagi spola. V primeru, da zavezanec odloči vsebine ne opremiti z zahtevanim obvestilom, je ne sme več predvajati oziroma omogočati njene dostopnosti na način, ki predstavlja predmetno kršitev.

- Sprejeti ustrezne ukrepe in druge aktivnosti po svoji presoji na podlagi lastnega internega dokumenta z naslovom »Smernice ravnanja za preprečitev spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti v televizijskem programu TV3«, z dne 5. 7. 2021, s katerim se je zavezanec med drugim zavezal tudi k preprečevanju spodbujanja k spolni neenakopravnosti in izzivanja spolnega sovraštva v televizijskem programu TV 3. Po potrebi tudi revidira in ustrezno dopolni besedilo dokumenta. Zasledovan je cilj preprečitve ponovitve kršitve v prihodnjih oddajah lastne produkcije z doslednim izvajanjem lastnega internega dokumenta oziroma njegovo dopolnitvijo, v kolikor se to izkaže za potrebno. Na ta način zavezanec med voditelji in novinarji krepi zavest o pomenu spoštovanja internega akta, kot tudi spodbuja njegovo izvajanje v praksi.

Agencija je k vsakemu ukrepu posebej predvidela rok, kot navedeno v prvi točki izreka te odločbe, ki je po njeni oceni potreben ter hkrati zadosten za zavezančevu ukrepanje, kot mu je to bilo naloženo s to odločbo, in tudi za seznanitev agencije o izvedenih ukrepih in odpravljenih nepravilnostih, s tem pa je tudi utemeljen. Zavezanec mora najkasneje do izteka roka iz druge alineje prve točke te odločbe obvestiti agencijo o odpravljenih nepravilnostih in sprejetih ukrepih v zvezi z izpolnitvijo obveznosti iz prve točke te odločbe. Zavezanec mora v ta namen k prvi alineji prve točke te odločbe agenciji posredovati dokazila v obliki bodisi posnetka oddaje, ki je opremljena z zahtevanim obvestilom, bodisi izjave, da oddaja ali njen del ni in ne bo več dostopen v katerikoli njegovi avdiovizualni medijski storitvi ter k drugi alineji prve točke izreka te odločbe opis sprejetih ukrepov in drugih aktivnosti v skladu z internim dokumentom »Smernice ravnanja za preprečitev spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti v televizijskem programu TV3« ter morebitno dopolnitev besedila dokumenta. Sprejeti ukrepi zavezanca pomenijo tudi izvršitev odločbe, na način posredovanja zgoraj določenih dokazil v zvezi z izvršitvijo prve točke izreka te odločbe.

V primeru, da zavezanec v predpisanem roku ne odpravi kršitev, ki izhajajo iz izreka te odločbe, mu lahko agencija skladno s prvo in drugo alinejo tretjega odstavka 39. člena ZAvMS začasno prekliče oziroma razveljavi dovoljenje za izvajanje televizijske dejavnosti.

Obveznost obveščanja agencije o sprejetih ukrepih za odpravo nepravilnosti iz druge točke izreka te odločbe izhaja iz petega odstavka 29. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07-UPB1, z vsemi nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami; v nadaljevanju: ZIN) in je s tem tudi utemeljena.

(7)

Agencija je na podlagi pravočasne zahteve pooblaščenke zavezanca po povračilu posebnih stroškov, nastalih v postopku, ugotovila, da so posebni stroški med postopkom oziroma zaradi postopka zavezancu nastali in odločila postopati v skladu z 31. členom ZIN v povezavi z drugim odstavkom 113. člena ZUP tako, kot izhaja iz tretje točke izreka te odločbe.

V skladu s tretjim odstavkom 255. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 130/22; v nadaljevanju: ZEKom-2) je ta odločba dokončna.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU: Zoper to odločbo je v skladu z 256. členom ZEKom-2 mogoče sprožiti upravni spor v roku tridesetih (30) dni od njene vročitve. Upravni spor se sproži s tožbo, ki se vloži pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana.

Odgovorna oseba:
Petra Zupančič
pooblaščenka uradna oseba agencije

Vročiti: Nina Bojović - odvetnica, Vodnikova ulica 2, 3000 Celje – osebno.